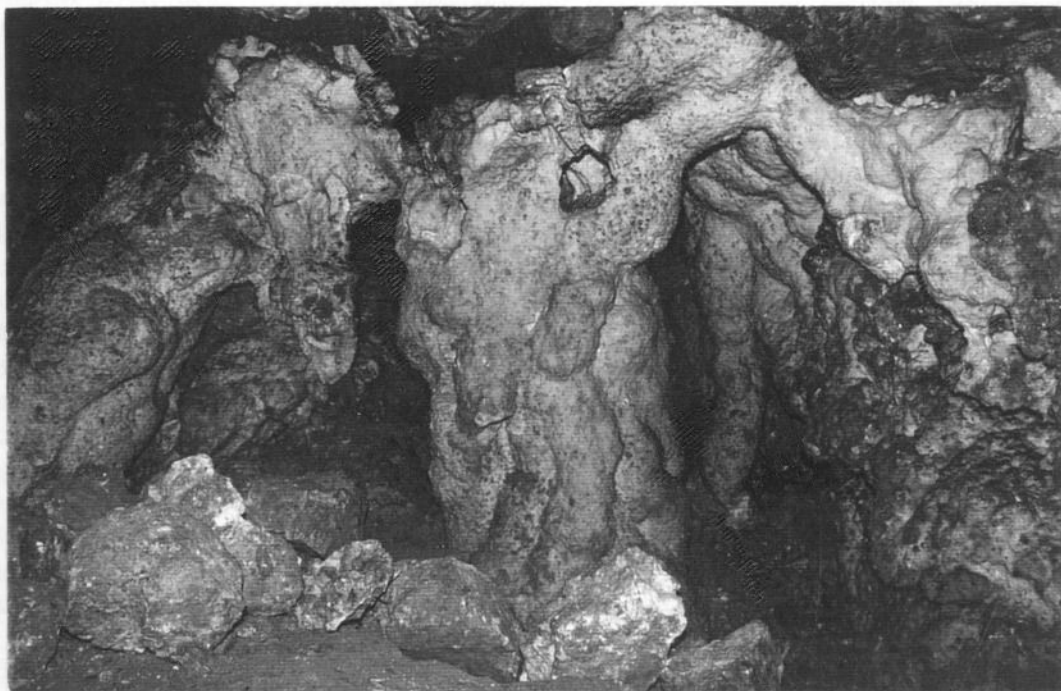

BEBTE

1997.

A BENEDEK ENDRE BARLANGKUTATÓ ÉS TERMÉSZETVÉDŐ EGYESÜLET

1997 - ÉVI TEVÉKENYSÉGÉNEK BESZÁMOLÓJA

"Fatörzsek" - gipszoszlopok a Sátorkőpusztai-barlang Benedek-termében

(fotó: Maracsó Sándor)

Készítették:

Gyarmati György, Laczkó Tibor, Lieber Tamás, Mielecné Zink Judit, ifj. Mézes Nándor, Mézes Melinda

BEVEZETÉS

A Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédő Egyesület, folytatva az elmúlt években végzett tevékenységeit, 1997-ben is számos, a nagyközönség és a szakmai körök által is nagy érdeklődéssel kísért programot szervezett. Ezek egyetlen egy kivételével szorosan kötődtek a BEBTE arculatához, tevékenységéhez. A beteg gyermekek megsegítésére szervezett véradás pedig ha úgy tetszik a környezetvédelemhez is kapcsolható a szó szoros és átvitt értelmezésében egyaránt.

Mostani összefoglaló - beszámolóinkat a tavalyi évben elvégzett programokról, tevékenységekről írjuk, természetesen az idei - 1998-as terveket sem hagyjuk említés nélkül. Beszámolóinkban a következő címszavakra térünk ki részletesen:

Barlangkutatás, barlangvédelem - Mérési adatok a Sátorkőpusztai-barlangból - Sátorkőpusztai-barlang idegenforgalmi statisztikája - Környezet- és természetvédelem - Túrák, táborok - Együttműködések, médiakapcsolatok - Gazdasági beszámoló - Szakosztályi beszámoló - 1998 -as tervek, elképzelések - Az egyesülettel kapcsolatos publikációk jegyzéke.

BARLANGKUTATÁS, BARLANGVÉDELEM:

A BEBTE fő tevékenységi köre a Sátorkőpusztai-barlang gondozására, kutatására, turisztikai idegenforgalmi üzemeltetésére terjed ki.

A barlangban végzett feltáró kutatások már több éve szünetelnek, ami főként anyagi okokra vezethető vissza. 1997 -ben több helyre nyújtottunk be technikai eszközpark fejlesztésére vonatkozó pályázatot, azonban a várt támogatás sajnos elmaradt. Pontosabban a Központi Környezetvédelmi Alapból nyert pénz (*töredéke a megpályázott összegnek*) került barlangi felhasználásra, létrák karbantartására, szerszámok beszerzésére. A barlangban korábban -1970 -es, 80-as években végzett munkák eredménye lett a Benedek-teremben elhelyezett nagymennyiségű agyagot, mészkövet és gipszet tartalmazó törmelék. Ennek kiszállításáról akkoriban nem gondoskodtak. A már ismert, de 1981 -ben beszakadt Kadič-szakasznak újbóli kibontása elé is ez gördített akadályokat. Több szakember véleményét kikérve kijelenthetjük, hogy a feltárásokat a felhalmozódott törmelékhalmozagymértékben veszélyezteti, így annak megkezdése a jelenlegi állapotokat figyelembe véve többszörösen balesetveszélyes.

Az 1980 -as évek elején kutatóinkban egy - a felszínről az alsó terembe vízszintesen behajtható táró ötlete is felmerült. Az tény, hogy ezzel a megoldással jelentősen csökkenne a munkára fordított idő ugyanakkor megnőne a kutatási teljesítmény, csak hogy véleményünk szerint ennek kockázata sokkal nagyobb súllyal bírna mintsem, hogy megérje a fáradságot (*nem megfelelő zsilipelés = a barlang kiszáradása, képződményeinek megsemmisülése, a barlang feltörésének kockázata stb.*).

Az anyag kihordására a függőlegesen megvezetett - gépesített csörlőrendszeres megoldás tűnik a legcélravezetőbbnek. Ennél a módszernél egyedüli gondot a kanyargós járatok jelentenek. A rendszer áramellátásának biztosítása már kevésbé tűnik problémásnak.

1997. decemberében elkezdtük a barlang járatainak újramérését (*Szilvay P., Nagy M.*), illetve a meglévő adatok pontosítását. Ezek a kiegészítések vélhetően még az idén lehetővé teszik, hogy a barlangot számítógépes modellen mutassuk be, a tervezett munkarendszer szimulációs programjával. A 3 dimenziós computeres rajz reményeink szerint lehetővé teszi a barlang képernyőn keresztül történő "bejárását" is.

MÉRÉSI ADATOK A SÁTORKŐPUSZTAI-BARLANGBÓL

Egyesületünk ha feltáró kutatásokat nem is, de tudományos megfigyeléseit az elmúlt évek szisztematikája szerint tovább folytatta.

A hőmérséklet és vízhozam-adatokat, páratartalom észlelésekkel is kiegészítettük.

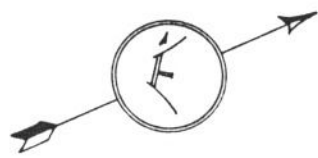
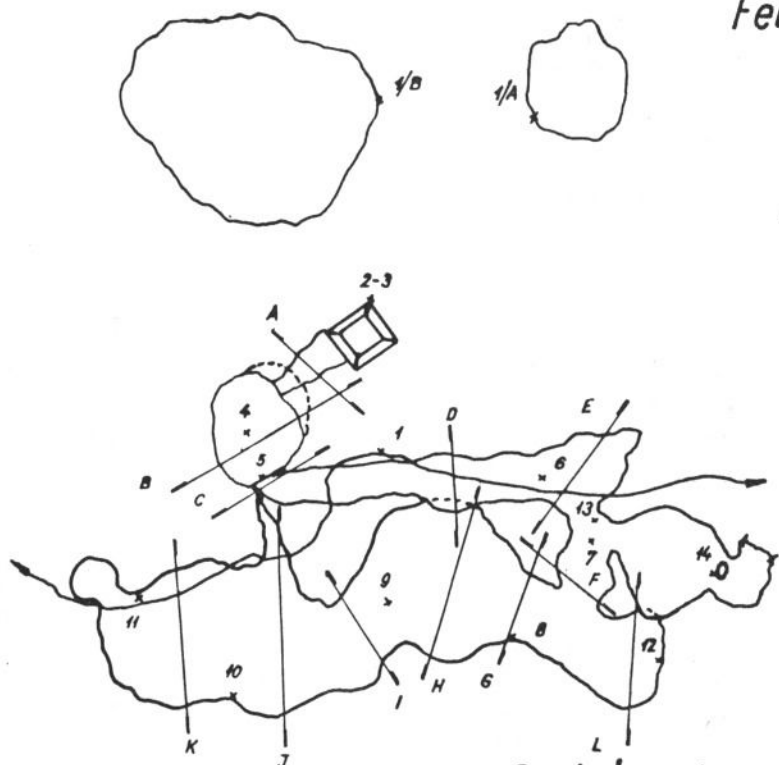
A radonetektoros mérések elemzését a debreceni Atommagkutató Intézet (ATOMKI) végezte:

Sátorköpusztai-barlang - "KADIČ"-szakasz

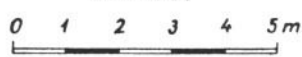
Felmérte és rajzolta:

Szlapák Károly
Esztergom, 1976. március

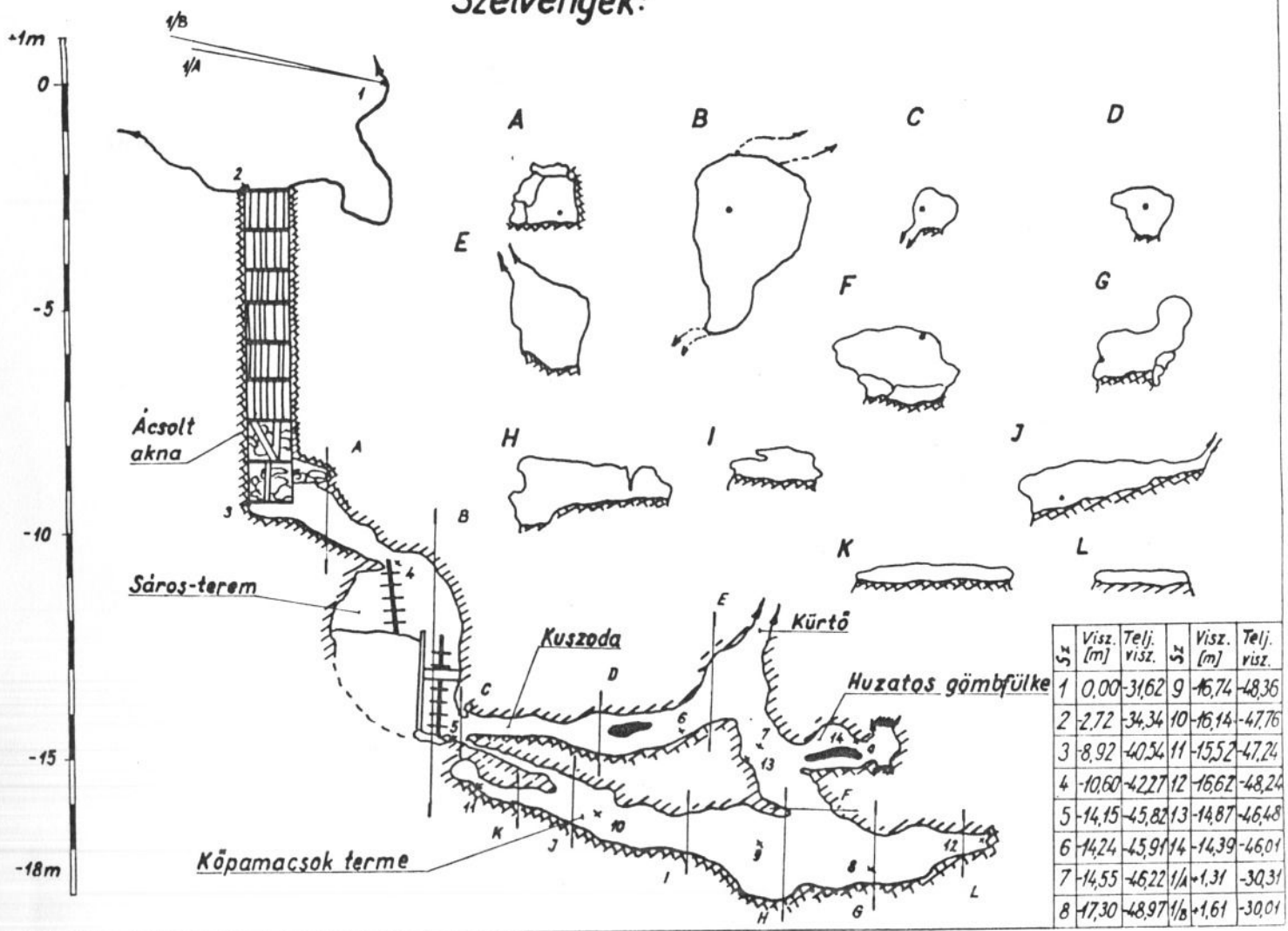
Jelmagyarázat: - Régi barlangrészt
 - Kadič-szakasz
 - Agyag
 - Agyagpala

M 1:100.

Szelvények:

Sz.	Visz. [m]	Telj. visz.	Sz.	Visz. [m]	Telj. visz.
1	0,00	-31,62	9	-16,74	-48,36
2	-2,72	-34,34	10	-16,14	-47,76
3	-8,92	-40,54	11	-15,52	-47,24
4	-10,60	-42,27	12	-16,62	-48,24
5	-14,15	-45,82	13	-14,87	-46,48
6	-14,24	-45,91	14	-14,39	-46,01
7	-14,55	-46,22	1/A	+1,31	-30,31
8	-17,30	-48,97	1/B	+1,61	-30,01

"A három mérési hely 7 évre vonatkozó átlaga:

-33 m levegő	-45 m levegő	-45 m vízlégtér
2,81 kBqm ⁻³	3,55 kBqm ⁻³	0,99 kBqm ⁻³

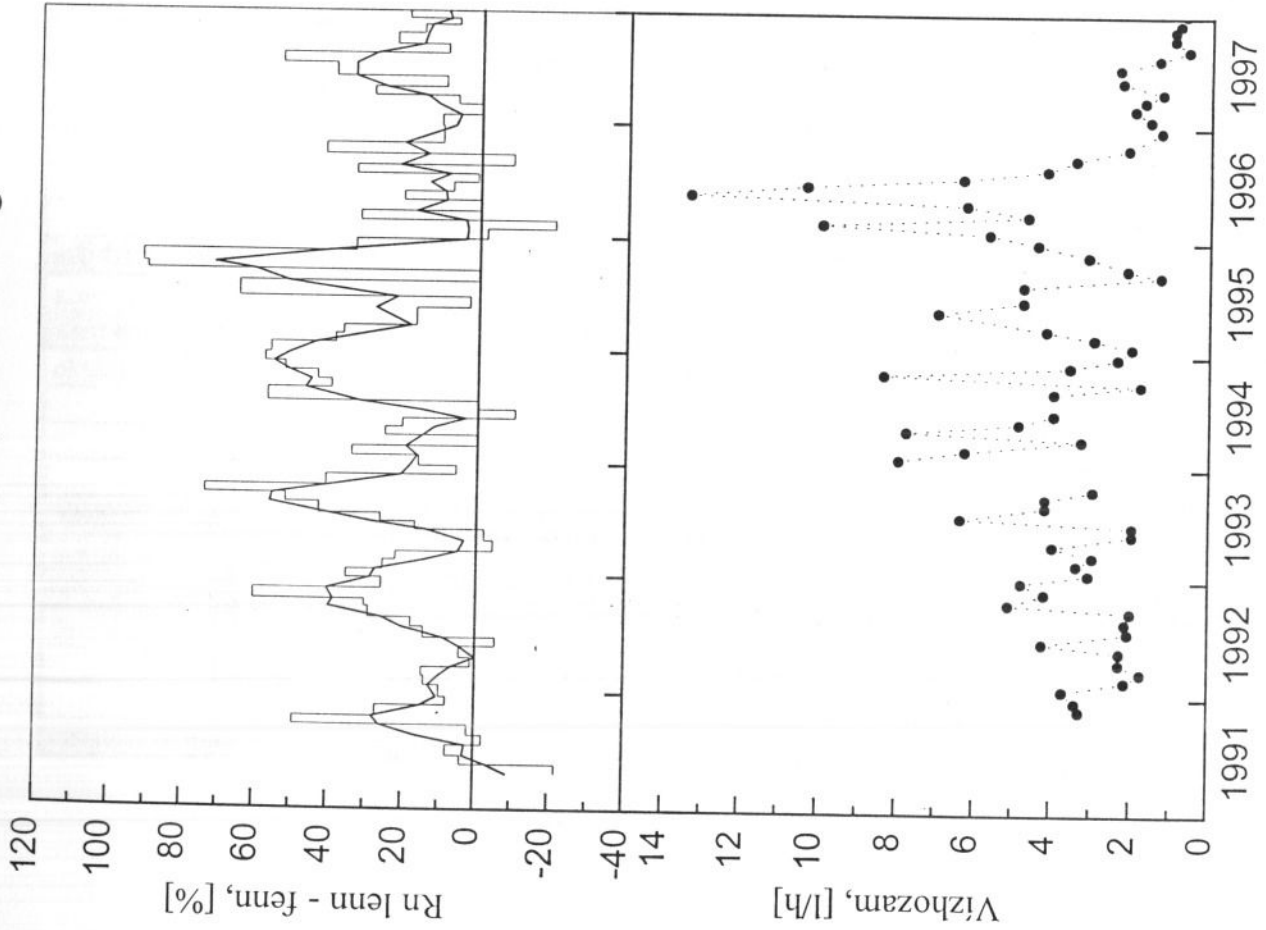
Ezek az adatok hibahatáron belül egyeznek a tavalyiakkal. A két levegőben lévő mérési hely közötti különbség a 7 éves mérés alapján átlagosan 22%.

Elküldöm az eddigi összes adatot egy grafikonos formában, hogy ti is tudjatok valamit nézni és spekulálni a dolgok állásán. Az első ábrán a három db. mért radon idősor található, a másikon pedig a vízhozam és a két levegőben mért radon idősor relatív különbsége (az alsó helyen mért értékből kivontam a felső helyen mért értéket, és a kapott különbséget elosztottam a két érték adott időszakra vonatkozó átlagával). A szögletes görbe az eredeti, a vastagabb pedig 3 egymást követő különbség átlagát mutatja (ez vezeti a szemet). Ezen az ábrán látható, hogy a fenn említett átlagosan 22% különbség évszakosan ingadozik a tavaszi nulla körüli különbségtől egészen az 50 - 80% őszi-téli maximális eltérésig (azaz ősszel másfélszer annyi radon van lenn, mint fenn). Ebben az idősorban volt egy trend (ezt hoztuk a víztartalom- változással spekulatív összefüggésbe), ami tavaly kezdett összegabalyodni annyira, hogy még az évszakos változás is szinte eltűnik 1996 -ban. A vízhozam adatokkal összevetve azt mondanám, hogy tavaly túl sok víz volt. De, hogy valójában hogy van ez, azt nem tudom. Az eredeti radon adatsorokon semmi különleges nem látszik, csak annyi, ami már tavaly is megvolt, hogy a vízben lévő mérési pont megtanult szezonálisan ingadozni. Tekintve az 1996 és 1997 közötti nagy vízhozambeli különbségeket, meg a vízhozam adatsor egészét, ez megint érthetetlen."

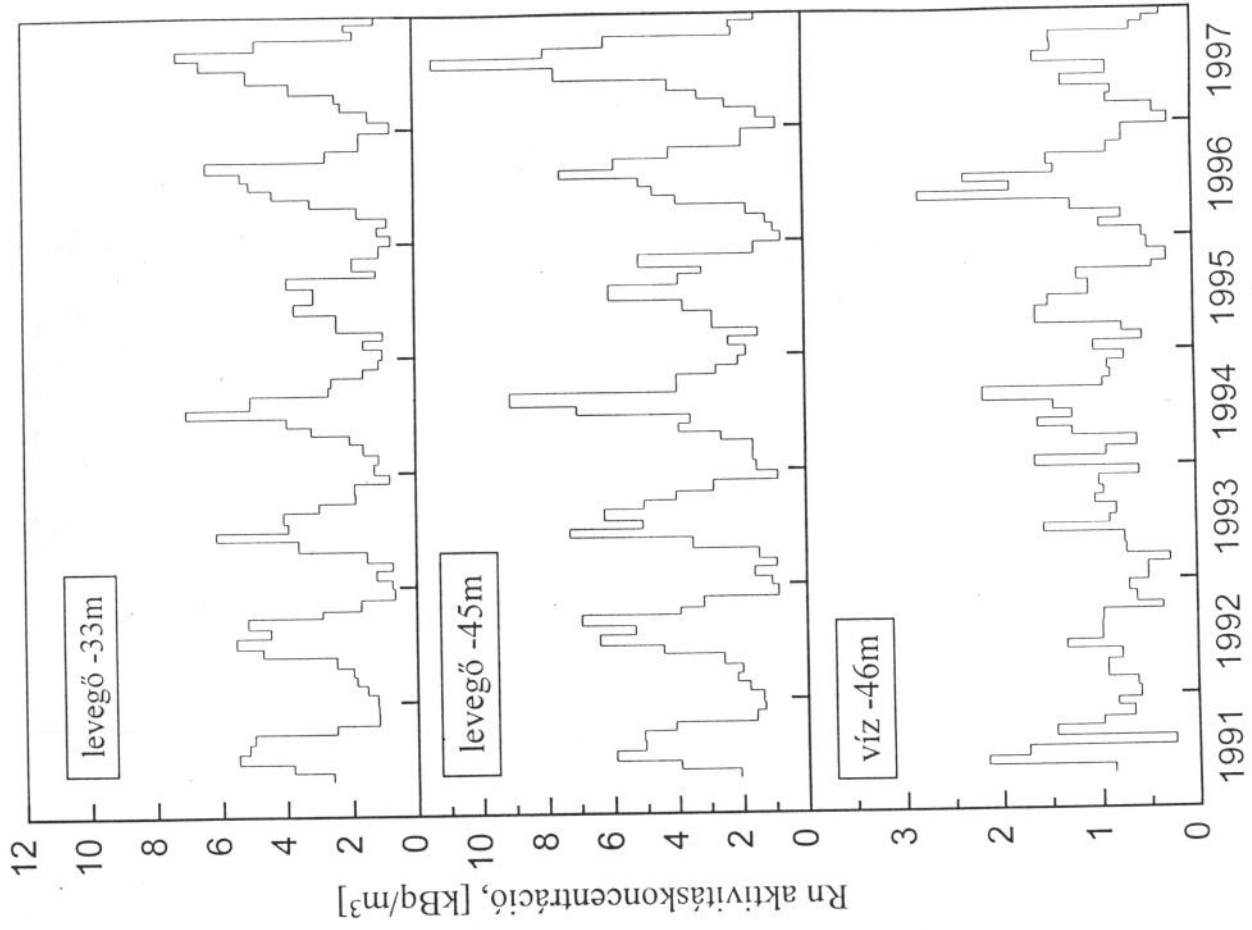
Debrecen, 1998. február 2.

dr. Hakl József

Sátorkő-pusztá-barlang

Sátorkő-pusztá-barlang

KLÍMAMÉRÉSI ADATOK A SÁTORKŐPUSZTAI-BARLANGBAN 1997-BEN

A mérés időpontja:		Hőmérsékletek		Páratartalom	A forrás vízhozama	Megjegyzés
hónap	nap	-33m (°C)	-45m (°C)	-46(%)	(l/óra)	
január	26.v.	12.2	13.0	--	1.6	radondet. csere
januári átlag		12.2	13.0	94.4	1.6	X
február	8. sz.	12.2	13.0	94.4	1.88	--
februári átlag		12.2	13.0	94.4	1.88	X
március	1.sz.	12.3	13.0	94.4	2.0	radondet. csere
	8.sz.	12.2	13.1	94.4	1.74	---
	29.sz.	12.3	13.1	94.4	1.8	radondet. csere
márciusi átlag		12.27	13.07	94.4	1.85	X
április	6.v.	12.3	13.1	94.4	1.74	--
	12.sz.	12.3	13.1	94.4	1.6	--
	19.sz.	12.6	13.1	94.4	1.54	--
	26.sz.	12.2	13.0	94.4	1.28	radondet. csere
áprilisi átlag:		12.35	13.08	94.4	1.54	X
május	2.p.	12.6	13.1	94.4	1.5	--
	31.sz.	12.4	13.1	94.4	2.32	radondet. csere
májusi átlag:		12.5	13.1	94.45	1.91	X
június	1.v.	12.6	13.3	94.5	1.32	--
	14.sz.	12.6	13.1	94.4	1.28	--
	21.sz.	12.6	13.2	94.6	0.94	--
	28.sz.	12.7	13.2	--	0.95	--
júniusi átlag:		12.68	13.2	94.5	1.12	X
július	12.sz.	12.7	13.1	94.6	2.4	radondet. csere
júliusi átlag:		12.7	13.1	94.6	2.4	X
augusztus	1.p.	12.7	13.1	94.7	1.44	--
	3.v.	12.7	13.1	95.5	--	--
	9.sz.	12.7	13.1	95.5	1.38	--
	14.sz.	12.8	13.2	94.7	1.38	radondet. csere
	17.v.	12.8	13.2	94.7	1.4	--
	24.v.	12.7	13.1	94.6	1.3	--
	30.sz.	12.6	13.2	94.6	1.2	--
augusztusi átlag:		12.71	13.14	94.9	1.35	X
szeptember	13.sz.	12.6	13.1	94.6	0.61	radondet. csere
szeptemberi átlag:		12.6	13.1	94.6	0.61	X
október	4.sz.	12.7*	13.4*	94.6	1.0	--
	11.sz.	12.8*	13.4*	94.7	0.98	--
	19.v.	--	--	--	--	radondet. csere
	26.v.	12.7	13.2	94.7	0.9	--
októberi átlag:		12.73	13.33	94.67	0.96	X
november	14.v.	12.6	13.2	95.0	0.98	radondet. csere
novemberi átlag:		12.6	13.2	95.0	0.98	X
december	7.v.	12.5	13.2	95.0	0.84	radondet. csere
	13.sz.	12.5	13.1	95.3	1.0	--
	28.v.	12.4	13.1	95.3	0.8	--
decemberi átlag:		12.47	13.13	95.2	0.88	X

IDEGENFORGALMI ADATOK**A Sátorkőpusztai- barlang látogatóinak száma 1997-ben**

Hónap	Nap	Csoportok száma	A túrázók száma (fő)	BEBTE tagok száma	Összesen	különleges esemény
január	26.v.		3	5	8	--
januárban összesen:		1 csoport	3	5	8	X
február	1.sz.		0	3	3	--
	8.sz.		5	6	11	--
	15.sz.		7	8	15	--
februárban összesen:		3 csoport	12	17	29	X
március	8.sz.	1.csoport	21	9	30	--
		2.csoport	7	2	9	--
		3.csoport	22	4	26	--
	15.sz.		5	6	11	bej. betonozása
	29.sz.		13	7	20	--
márciusban összesen:		5 csoport	68	28	96	X
április	5.sz.		4	3	7	--
	6.v.	1.csoport	5	1	6	--
		2.csoport	4	4	8	--
	12.sz.		14	4	18	--
	19.sz.	1.csoport	27	4	31	--
		2.csoport	6	1	7	--
		3.csoport	25	6	31	--
	26.sz.		0	1	1	--
áprilisban összesen:		7 csoport	85	24	109	X
május	2.p.	1.csoport	30	7	37	--
		2.csoport	11	1	12	--
	3.sz.		27	7	31	--
	31.sz.		0	1	1	--
májusban összesen:		3 csoport	65	16	81	X
június	1.v.	1.csoport	15	5	20	--
		2.csoport	16	4	20	--
	14.sz.	1.csoport	6	5	11	--
		2.csoport	19	2	21	--
	21.sz.		20	8	28	--
	28.sz.		18	6	24	--
júniusban összesen:		6 csoport	94	30	124	X
július	12.sz.		2	1	3	--
júliusban összesen:		1 csoport	2	1	3	X
augusztus	1.p.		17	3	20	--
	2.sz.		5	1	6	--
	3.v.		5	4	9	--
	9.sz.		8	4	12	villámcsapás
	14.cs.		0	2	2	--
	17.v.		18	4	22	--
	24.v.		7	2	9	--
	30.sz.		41	2	43	--
augusztusban összesen:		7 csoport	101	22	123	X

szeptember	13.sz.		3	3	6	--
	27.sz.		0	15	15	világítás besz.
	28.v.		0	1	1	--
szeptemberben összesen:		1 csoport	3	19	22	X
október	4.sz.		31	22	53	Term. Véd. Tal.
	11.sz.	1.csoport	40	5	45	nyílt nap
		2.csoport	4	5	9	--
	12.v.		24	3	27	nyílt nap, világítás kisz.
	19.v.		0	3	3	--
	26.v.		16	4	20	--
októberben összesen:		5 csoport	115	42	157	X
november	1.sz.		26	2	28	--
	16.v.		10	1	11	--
	22.sz.		0	4	4	--
novemberben összesen:		2 csoport	36	7	43	X
december	5.p.		1	1	2	létra mérés
	7.v.		5	4	9	--
	13.sz.		33	1	34	--
	21.v.		7	1	8	--
	27.sz.		1	2	3	fotózás
	28.v.		14	5	19	--
	30.k.		2	2	4	térképjavítás
Decemberben összesen:		4 csoport	63	16	79	X
1997-ben összesen:		45 csoport	647	227	874	

A barlangot 1997-ben tehát 45 csoportban 647 vendég látogatta meg. Ebből 116-an barlangászok, illetve barlangkutató csoportok tagjai voltak (18%), 184-en (28%) pedig diákcsoporttal túráztak. 347-en (az összes látogató 54%-a) alkalmi túracsoporttal látogattak hozzánk.

A túrák lebonyolításában résztvevő BEBTE tagok száma 13 volt. A barlangi munkánkban tavaly összesen 36 egyesületi tag vett részt.

A látogatás feltételei 1997-ben megegyeztek a korábbi években megszokottakkal. A barlang - az egy-két különleges alkalom kivételével - hétféteken volt látogatható. A belépődíjak összege 200, illetve 100 Ft (kedvezményes) volt.

KÖRNYEZET- ÉS TERMÉSZETVÉDELEM

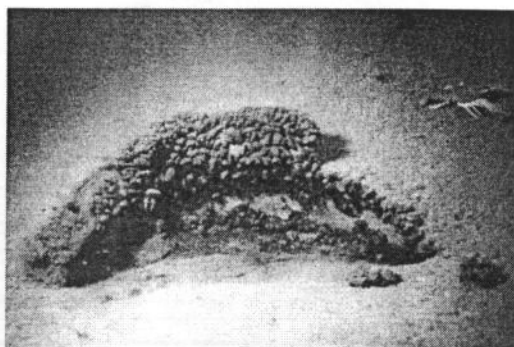
A PALATINUS -PROGRAM

A BEBTE 1997-ben igen nagy hangsúlyt fordított természetvédelmi programok megszervezésére és lebonyolítására. Elsőként azt a programsorozatot említem, amelynek beindítása 2 éves előkészület után következett.

A Dorog és Esztergom-kertváros határában elterülő 30 hektáros kiterjedésű Palatinus-bányatóról van szó. Korábban, az 1950 -es évektől a 80 -as évek végéig, tehát mintegy 40 évig homokbányászatra használták ezt a területet, ami végül is a Pilis- és Gerecse-hegységekből összegyűlő csapadékvíz, talajvíz feltöréséhez vezetett. A mesterségesen kialakított tómeder folyamatos kotrása miatt állandó karbantartásban részesült, ami a már meglévő nagykiterjedésű vízfelület tisztítását is ellátta. Az évtizedekig horgász- és strandparadicsomnak is méltán nevezett bányató Magyarország legtisztább vizeinek egyike volt. S, hogy bár ez a jelző még talán napjainkban is helytálló, azonban számos tényező káros befolyása is láttatja hatását. Talán legszembetűnőbb jelenség a partvonal elszemetedése, ami nem egyedülálló a hazai vizek, vízpartok tekintetében.

A Palatinus-tó (*továbbiakban Pala*) esetében azonban ennél jóval többről is szó van. A tó körüli egykori disznóhizlalda, a jelenleg is meglévő erőműi zagytározó, illetve a légvonalban 200 m-re lévő kommunális hulladéklerakó, mind potenciális szennyezőnek számít. Jóllehet konkrétan egyik sem bizonyítható, viszont a figyelműkutatban mért magas foszfáttartalom ennek ellentmondani látszik. Tényleges szennyezőforrás maga Esztergom-kertváros is, hiszen a település csatornázását a tavalyi évben kezdték el és valószínűleg még egy-két évig eltart majd. A derítőkben lévő szennyvíz a Pala mélyebb fekvése miatt a tó felé folyik.

A víz minősége a kotrás abbahagyásával romlásnak indult többek között azért, mert a korábbi bányászati technológia során biztosított oxigénforrás (*sűrített levegővel történő iszapkiemelés*) ezzel megszűnt, ugyanakkor a partoldal folyamatos süllyedése, a homok tőfenékre történő visszacsúszása a vízutánpótló források eltömődését okozták. Példának okáért a Pala algásodása is szemmel láthatóvá vált. Visszatérve a legkézzelfoghatóbb megoldásra - már ami a víz és vízpart rendbetételére irányul - elsősorban a figyelemfelkeltést és a látszólag is jelentős javulást mutató partvonal takarítását tűztük ki elsődleges célként. Mindezek előzménye volt egy 1995 -ös lakossági és egyesületi fórum, ahol a tó megmentése érdekében a Dorog - Esztergom régió érintett egyesületeit, civil szerveződéseit és természetesen a lakosságot hívtuk egybe. A tervezett egyesületi kerekasztal sajnos nem jött létre, pedig a közel 40 társaság szoros együttműködése, egyéb környezetvédelmi probléma megoldásában is jelentős erőt képviselt volna. 1997 -ben a szerencsés véletlennek köszönhetően találkoztunk a tóban éppen merülést végző budapesti FTSK Delfin Klub könnyűbúváiraival, akik a mienkkel hasonló véleményen voltak, csak hogy ők ismerték a víz alatti állapotokat is. Nos, mint ahogy az elbeszéléseik és az általuk készített fényképek mutatták, a helyzet ott is elkeserítő.

Szeméthalom a tőfenéken

és a parton

(Fotó: Komáromi Kolos és Lieber Tamás)

Tömérdek hulladék (*gumiabroncsok, festékesdobozok, akkumulátorok, üvegek és még sok minden*) található a fenéken. Hamarosan megállapodás született a két társaság között, amit 1997-ben két

alkalommal is bizonyítottunk. Április 13 -án és szeptember 26 -án közös szemétyűjtést szerveztünk (lásd. cikkmelléklet). A búvárok a tó fenekéről a mieink pedig a parton takarították fel - amint később kiderült - 5, illetve 10 m³ hulladékot. A tavaszi programban a horgászok és néhány civil szimpatizáns is részt vett, az őszi takarításból viszont a helyi iskolák vették ki részüket. A dorogi és Esztergom-kertvárosi iskolákból (5 általános, 1 gimnázium, 1 szakközép) összesen 200 tanuló volt segítségünkre. Az esztergomi Rumpold Kft által biztosított konténerek 3 óra alatt megteltek. Az akció eredményességének köszönhetően az ilyesfajta együttműködésre a továbbiakban is lehetőség lesz, ebben a témában az iskolaigazgatók is pozitív hozzáállást tanúsítottak. Ha megfelelő támogatást sikerül összegyűjteni, egy komplett vízminőség-ellenőrző programot is beindítunk.

Őszi nagytakarításunknál az iskolások segítettek

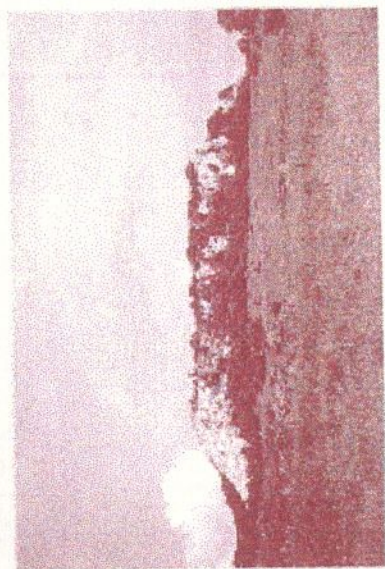
(Fotó: Lieber Tamás)

TERMÉSZETVÉDELMI TALÁLKOZÓ

Ha visszatekintünk a BEBTE korábbi években ellátott feladataira, akkor szembetűnik a társaság természetvédelmi vonalon végzett igen aktív tevékenysége. A szervezet alapszabályában tevékenységi körként a Sátorkőpusztai-barlanggal kapcsolatos teendők mellett, Sátorkőpuszta területének védelme is szerepel. A szovjet csapatok 1990 -es kivonulását követően nagyon sokan igyekeztek a korábbi katonai lőtér területét birtokba venni. Homokbányászat, fakitermelések, motocross pálya építés, hogy csak néhányat említsünk az "értelmes" ötletekből amelyekkel találkoztunk. A közel 20 fokozottan védett növényfaj és megannyi zoológiai ritkaság keveseket érdekelt.

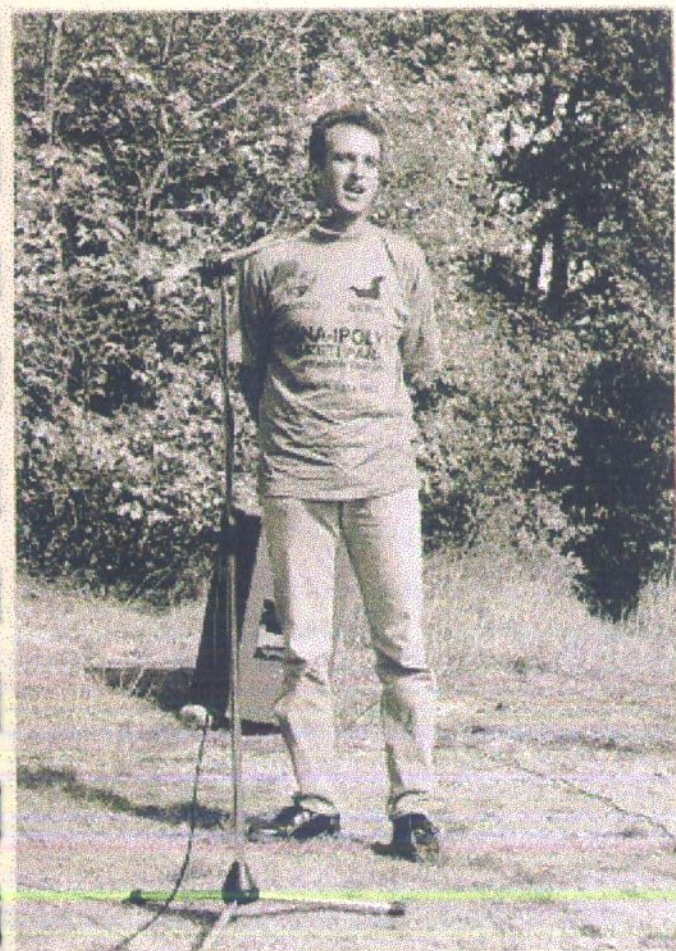
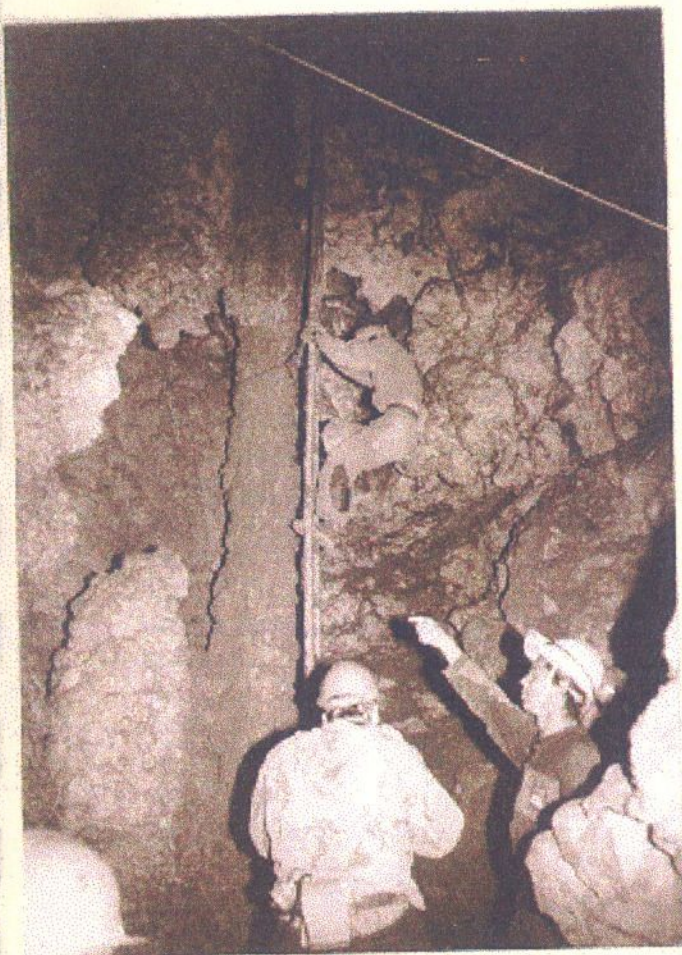
Védett növények (Leánykökörtőcsin és Apró nőszirm) a Nagy Strázsa-hegyen
(Fotók: Tiba Gábor)

MEGHÍVÓ

Polgármesterek és Természetvédelmi Szakemberek Regionális Találkozója
Dorog - Esztergom - Sátorhelypuszta, 1997. október 4.

A Sátorkőpusztai-barlanghoz hetente, vagy még sűrűbben kilátogató barlangászaink folyamatosan tapasztalták az ember természettel szembeni agresszív magatartását, ami nem egyszer pl. a barlang feltörését is jelentette. 1991 -ben elhatároztuk, hogy mindezt nem nézzük tétlenül.

A Magyar Természetbarát Szövetség által elindított Társadalmi Természetvédelmi Szolgálathoz az akkori csoportunk (1992 -tól BEBTE) is csatlakozott. Számos alkalommal történt élénk vitával járó összetűzés, de szerencsére verekedésig soha sem fajult a dolog. Viszont a folyamatos kellemetlenkedéseink eredménye kis idő múlva már érezhetővé vált. A területet magukénak akaró "barbárok" lassan kezdtek eltűnni. Mindehhez azért más dolgok is hozzájárultak, a korábban katonák által gyakorlatilag elzárt területre azok a természetvédők, biológusok, geológusok is ellátogattak, akik a táj természeti adottságait több kiadványukban is publikálták.

Jó néhány egyetemi hallgató szakdolgozatát írta az itt fellelhető növényekről, állatokról. Talán mindezek együttesen hatottak az akkori minisztériumra, aki az 1300 hektáros területet végül is 1995 -ben védetté nyilvánította.

Az elméleti védelem azonban a gyakorlatban sajnos még nem nagyon volt érezhető. Nem csak azért mert a táblákat ellopkodták, hanem mert a konkrét - területre vonatkozó szabályzatok sem voltak ismertek. Hiányzott a szabálysértések szankcionálása is. Szükség volt tehát egy komolyabb védettségi fokozatra, amit kizárólag egy leendő nemzeti park jelenthet.

Az ezzel kapcsolatos fejlemények 1997 elején kezdtek realizálódni, a tervezet a miniszter asztalára került. A védetté nyilvánítás tehát már csak napok, hetek, vagy talán hónapok kérdése, de semmi esetre sem éveké. Szemmel láthatóan a terület tájrehabilitációja is elkezdődött, ami első körben a kőbányák letakarítását, a bányaudvar rendbetételét jelentette. Elméletben megszülettek a turistautak is.

Ekkor merült fel bennünk egy esetleges egyeztető találkozó megszervezése, hiszen konkrétumokat a Budapesti Természetvédelmi Igazgatóságon, illetve a KTM -en kívül senki sem tudott. Ez az állapot az érintett települések polgármestereit - akik majd a területen lévő infrastruktúrákért fognak felelni - felettébb bosszantotta. Nyilván, ha csak a mi körzetünket - Dorog - Esztergom régiót vesszük alapul, ez 8 települést jelent (*mindez csekély része csak a tervekben szereplő, területileg a Börzsönnyel és a Visegrádi-hegységgel együtt az egész Pilist is magában foglaló egységnek*). A Sátorkőpusztai-barlangot használtuk "csalétekként" a program lebonyolításához. Erre az érintett települések polgármestereit, rendőrkapitányait, a természetvédelmi hatóságok vezetőit, a területileg érdekelt civil szervezeteket és természetesen a médiát hívtuk meg. Konkrét tervünk, hogy szülessen végre együttműködés az említett szervezetek és intézmények között, hiszen ezzel is - ha csak csekély mértékben de - meggyorsíthatjuk a nemzeti park létrejöttét, amit addigra már több település és fórum - vélhetőleg anyagi megfontolásból, érdekből ellenzett. Az október 4-én megtartott programunkat Dorog Város Önkormányzatával közösen szerveztük (*részletek a cikk mellékletben*).

1997. december 16 -án Visegrádon dr. Baja Ferenc Környezetvédelmi és Területfejlesztési Miniszter hivatalosan is bejelentette a Duna-Ipoly Nemzeti Park megalakulását.

PROGRAMOK, TÁBOROK

ÁLTALÁNOS TÁJÉKOZTATÓ

1997 -ben, a korábban említett - és talán csak meghatározott köröket érintő rendezvényeink mellett ügyelnünk kellett arra, hogy a lakossággal is megmaradjon jó kapcsolatunk, hiszen működésünk nem utolsó sorban az ő szimpátiájuktól függ. Igyekeztünk tehát olyan programokat összeállítani, amelyek nemcsak a potenciális természetvédő- és barlangász társadalom igényeit elégíti ki. A Sátorkőpusztán szervezett nyílt nap, a Pilis-hegységbe, Aggtelekre és hazánk néhány egyéb tájegységére szervezett kirándulások jelentették mindezt.

Szakmai programot szerveztünk Szlovákiába és Szlovéniába, az aggteleki karsztvidék barlangjaiba és a Dunai vasműbe (DUNAFERR).

Ezeknek bővebb ismertetésével külön-külön is megismerkedhetnek a publikációink jegyzékében, melyet mellékletként csatoltunk jelentésünkhöz.

S Z L O V Á K I A - 1 9 9 7 .

Útban a Rysy csúcsára

Táborunk a Magas-Tátra tövében

Szomolányi várkastély

Árva vára

Talán külön is érdemes megemlíteni szlovákiai és szlovéniai utunkat, hiszen mindkét esetben a barlangigazgatóságokkal alakítottunk ki jó kapcsolatokat, melyekről maguk az igazgatók biztosítottak bennünket. Véleményünk szerint a későbbiekben is hatékony együttműködések, a magyar barlangkutatók külföldi megítélését nagyban meghatározhatják.

VÉRADÁS

Szorosan nem kapcsolódik szervezetünk profiljához - de talán a környezetvédelemhez igen - az a kezdeményezés, melyet a leukémiás gyermekek megsegítésére szerveztünk. Augusztus 23 -án az Esztergom-kertvárosi Művelődési Házba vártuk mindazokat, akik segítséget ígértek a Heim Pál Gyermekkórház kis betegeinek zavartalanabb gyógyításához. Felhívásunkkal elsősorban a civil szervezeteket szerettük volna a véradáson való részvételre buzdítani, hiszen a polgárok ezzel kapcsolatos előítéleteit ezáltal könnyebb eloszlatni. Ha a résztvevők létszáma nem is alakult a vártak megfelelően, panaszkodnunk sem kellett. A jótékony rendezvényen megjelent 77 főből, 19-en egészségügyi okokból nem adhattak vért, viszont a maradék 58 fő igen. A donorok között külön meg kell említenünk a budapesti Troglonauta Barlangkutató Egyesület, az Esztergomi Barlang -és Természetjáró Szakkör, valamint a helyi lakosság önzetlenségét.

EGY BARLANGI ÉLMÉNYEM c. pályázatunkról

A BEBTE 1997 őszén "Egy barlangi élményem" címmel pályázatot hirdetett 12-18 éves fiatalok számára. A pályázatra - mint ahogyan azt a mellékelt felhívásokban is láthatják - egy valós tényeken alapuló barlangjárás élménybeszámolóját kértük az általános és középiskolás korosztálytól. Tulajdonképpen ennek a kiírásnak az adta az ötletét, hogy napjainkban sajnos elég sokszor találkozunk a fiatalokat ért barlangi balesetekkel. Ezek többségéről az újságok nem számolnak be, így a közvélemény nem, vagy csak ritkán szerez róluk tudomást. A barlangászok azonban gyakran értesülnek a meggondolatlanságból, vagy egyszerűen kalandvágyból eredő balesetekről. Szerencsére ezek nagyrészt nem járnak komoly sérülésekkel, de ez tényleg csak a szerencsén múlik (*ilyen pl. az eltévedés, illetve a könnyebb sérülésnek is beillő típusos kéz- vagy lábtörés, rándulás*). Ezeknek az eseteknek a többségében vagy maguk a szenvedők oldják meg a problémát, vagy társaik segítenek ebben. A Magyar Barlangi Mentőszolgálatot kevés alkalommal kell segítségül hívni. De ismétlem, ez csak a szerencsén múlik. Nos pontosan ebből a meggondolásból kiindulva, kíváncsiak voltunk, hogy a fiatalok mennyire elővigyázatosak ezen a téren. Éppen ezért a pályázatnál előnyben részesítettük azokat a dolgozatokat, amelyek kitértek az esetleges barlangi veszélyforrásokra, a barlangjárás írott és íratlan szabályaira. Az idegenforgalmi barlangokkal kapcsolatos jó és rossz benyomások egyaránt fontosak voltak. A pályázaton - szinte az ország minden részéről - összesen 30 gyerek vett részt. A díjakat egyesületünkön kívül a Diák - és Ifjúsági Újságírók Országos Egyesülete, valamint a Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat ajánlotta fel. A pályázaton résztvevők, illetve kísérőik az Aggteleki Nemzeti Park jóvoltából egy jutalomkiránduláson (Baradla-hosszútúrán) vehettek részt. (*További információ a mellékelt publikációknál található*)

EGYÜTTMŰKÖDÉSEK, MÉDIAKAPCSOLATOK

Mint ahogyan már a fenti beszámolókból is kitűnik, a BEBTE jó néhány szervezettel és intézménnyel tart fenn jó, együttműködő kapcsolatot. Említésre méltó a Diák-és Ifjúsági Újságírók Országos Egyesületével immáron 5 éve létező aktív együttműködés, amit igen sok programmal is bizonyítottunk (*ezeokról a mellékelt cikkekben olvashatnak bővebben*).

1997 -ben, a Pala-program kapcsán született együttműködés a budapesti FTSK Delfin Klub Könnyűbúvár Szakosztályával. Az októberben megrendezett "Polgármesterek és Természetvédelmi Szakemberek Regionális Találkozásán" - Dorog Város Önkormányzatával, valamint az esztergomi Barlang és Természetjáró Szakkör (BETESZ) tagjaival közösen bonyolítottunk le - együttműködések születtek, Dorog és Esztergom Város Rendőrkapitányságával is. Jó kapcsolatot mondhatunk magunkénak pl. az újonnan alakult Duna-Ipoly Nemzeti Parkkal, a Magyar Karszt és Barlangkutató Társulattal, illetve az Aggteleki Nemzeti Parkkal és számos hazai barlangász szervezettel. Természetvédelmi vonalon támogatásáról biztosított bennünket az Önkormányzatok Országos Szövetségének elnöke - dr. Gémesi György Gödöllő Város Polgármestere is. Komárom-Esztergom megyében szervezetünkön kívül két másik barlangkutató csoport is tevékenykedik (a tatai "Megalodus" és a tatabányai "Gerecse"). 1998-ban közös programokat helyeztünk kilátásba. Helyi környezetvédelmi rendezvényeinken állandó partnereink a környékbeli iskolások is, melyet az iskolaigazgatókkal való kooperatív együttműködés garantál.

Szerencsések vagyunk a médiakapcsolatokat illetően is, hiszen tavaly nem volt olyan programunk, amelyről ne született volna valamilyen újságcikk, vagy televíziós, illetve rádiós interjú. Rendezvényeinkről kiemelt számú tudósítást közölt megyei napilapunk a "24 Óra", az országos terjesztésű Turista Magazin, valamint az esztergomi "Kék Duna Rádió", az "Új Esztergom Rádió" és a "Dorogi Kábeltelevízió". Az ominózus villámcsapásról és veradásról az országos sajtó is beszámolt, pályázati felhívásunkról pedig az MTV 2 tudósított. Jelenleg előkészület alatt áll egy - a Duna Televízió számára készítendő műsor.

VILLÁMCsapás a Barlangban

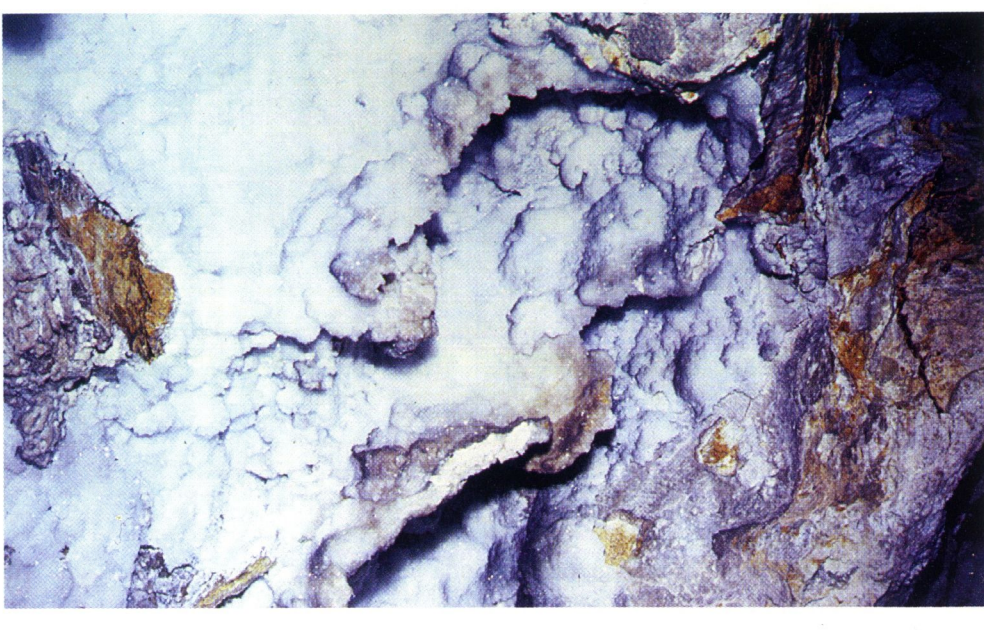
1997. augusztus 9 -én, a Sátorkőpusztai-barlangban túrázók 10 méterrel a föld alatt erős áramütést szenvedtek. Mint ahogy a pillanatnyi értetlenkedés után kiderült, a feszültség kisülést a barlang bejárati sziklafalába becsapó, majd a nedves repedéseken át levezetődő villám okozta. Erről a hírről egy hónappal később az Magyar Távirati Iroda is tudósított, így napilapjaink is lehozták (lásd. melléklet). Tudomásunk szerint ezt a jelenséget korábban még senki sem publikálta hazánkban, így tudományos vonatkozásban forrásértéknek számít. A sziklamászókat és a természetjárókat kioktatják arra, hogy zivatar esetén, a villám elől célszerű valamilyen sziklaüregbe húzódní. Nos akkor erre is érvényes a „ kivétel erősíti a szabályzatot” elv.

KIADVÁNYAINK

Az Ökotárs Alapítvány jóvoltából 1997 október 4 -én (a természetvédelmi találkozó napján) jelentettük meg színes prospektusunkat, melyben a Sátorkőpusztai-barlanggal kapcsolatos tudnivalók, valamint a látogatás feltételei mellett egyesületünk bemutatása is szerepel. *(Egy példány a jelentésben mellékelve).*

Immáron 2 éve nyomdakész állapotban van az a barlangi névgyűjtemény, amelyet Jakucs László professzor 70 -ik születésnapjára (1996) szerettünk volna megjelentetni. A dr. Balázs Géza - Lieber Tamás - Varga Ferenc által elkészített kézirat hazánk legnépszerűbb barlangkutatójához legközelebb álló - Jakucs által felfedezett ill. kutatott - barlangok névanyagát mutatja be. Így találkozhatunk benne az aggteleki Baradla- és Béke-barlanggal, a Pilis-hegységben található Sátorkőpusztai- és a Bükkben lévő Pénzpataki-barlanggal. A gyűjtemény megközelítőleg teljes adattárat tartalmaz pl. a Baradla-barlang 1700 -as évekre visszavezethető közel 2000 elnevezéséről. A mű lektorai dr. Kordos László a Magyar Állami Földtani Intézet múzeumigazgatója, dr. Kubassek János a Magyar Földrajzi Múzeum igazgatója, dr. Marosi Sándor akadémikus és dr. Grétsy László nyelvész voltak. A kötetet a miskolci Hermann Ottó Múzeum 1997 -es évkönyvében rövidített formában kiadta, önálló könyvként való megjelenése egyelőre anyagi okok miatt várta magára.

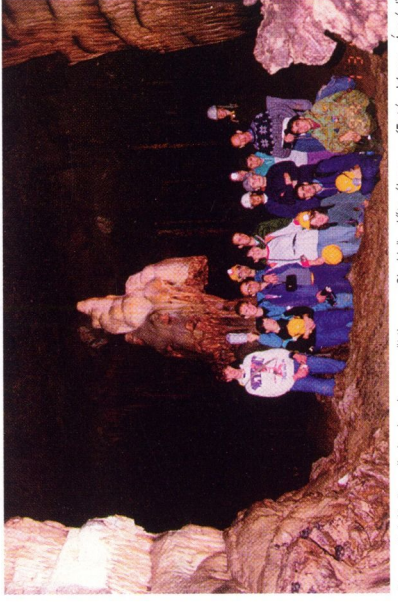
SÁTORKÓPUSZTAI - GIPSZBARLANG

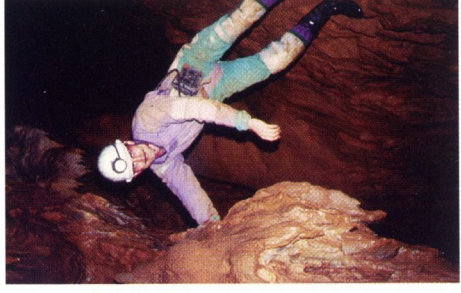
Épen maradt gipszfal az un. Gipszfülkében a Benedek-teremben (Fotó: Lieber Tamás)

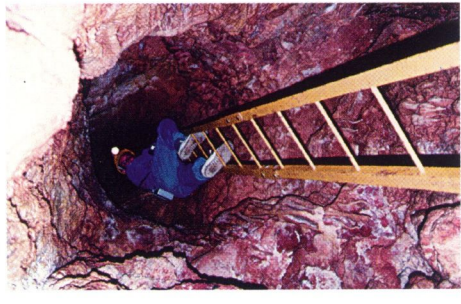
Leszállás előtt az aggteleki Béke-cseppkőbarlangnál (Fotó: Fagyvas Gábor)

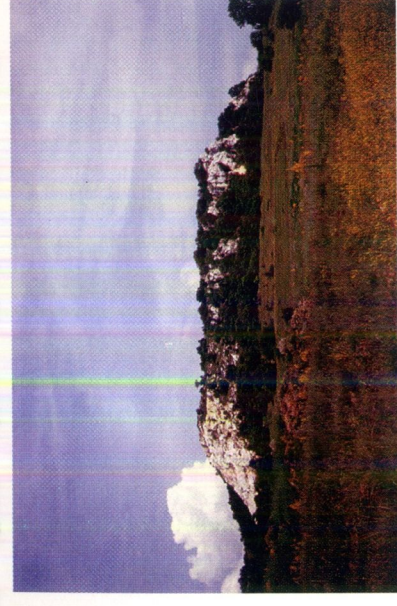
Az aggteleki Baradla-barlangban, a "Minerva Sisekje" előterében (Fotó: Varga Árpád)

Egyensúlyozás a patak fölött a Béke-barlangban (Fotó: Lieber Tamás)

Az Alsó-hegyi Rejtekszombolyba 64 méternyi létramászással juthatunk le (Fotó: Varga Árpád)

A Dorog - Esztergom között elterülő Nagy Sírásza-hegyben (Pilis-ig.) bújkál meg a világhírű barlang (Fotó: Lieber Tamás)

Tűszerű gipszkristályok a barlang Benedek-teremében (Fotó: Sásdi László)

A Benedek-terembe beépített, 10 méres vaslátrán juthatunk le (Fotó: Varga László)

A hévizes barlangok prototípusaként számon tartott üreg jellegzetességei a gömbültek (Fotó: Borzák Péter)

Felfedezés, kialakulás, kutatás

A II. világháborút követő évtizedek tursztikájának egyik figyelemreméltó eseménye a Dórog melletti Nagy Strázsá-hegyben keprződött Sátorkőpusztai-gipszbarlang felfedezése és tudományos feldolgozása volt.

A Várhidi Károly és Várhidi Kézsi által 1944-ben megtalált üregbe 2 évvel később a Magyar Földtan Intézet részéről Jakucs László, Venkóris István és Nickl Mihály érkezett le elsőként, noha állítólag ekkora már a dorogi fiatalok is bejutottak a legfelsőbb szakaszokba. 1946-ban Jakucs és Venkóris jóvalabból a barlang térképe is elkészült, így az hivatalosan felírt és dokumentált karsztobjektumná vált. A függőleges kiterjedésű barlang 286 méteres hosszúságban, illetve 46 méteres mélységgel követhető a ibériai típusos jellegű járatokban. A barlang az akkoriban ritkaságnak számító arculatával joggal vált a tudomány és a szakemberek érdeklődésének célpontjává. A kalandúrságban hevítés jegyével árukkodó üreg keprződéséről miatt a temérdekfajta típusos példája lett hazánkban és az egész földkerekségen.

(A Sátorkőpusztai-barlang a mintegy 225 millió éves dacstienri trász mészkőben keprződött, kialakulása az H15 millió évvel ezelőtti vulkanikus utóhatásoknak köszönhető. A mészkő repedésben felhő kénsavas melegvizi a közlekedésén keresztül oldódott, illetve a különböző kémiai folyamatok következtében keprződésével diszintegrálta a már kivéjt barlangnyelvet.) Az argonit- és gipszrészterek változatos formában (kérreg, tű, oszlop stb.) borítják a barlang falát a tájától a mennyezetreig. A szinte szabályos gomb alakú termeszék (gombfilixek) inkább tűnek mesereséges beavakozások nyomainak, mint a természet munkája gyümölcsének, holtit ez utóbbi az igaz. Sajnos a kristálybarlang nem maradt meg sokáig titokban, hiszen a szakirodalom és a bejárók élménybeszámói újabb és újabb kíváncsiságokat vontoztak ide. Hirtelen megörült a gyűjtek száma is, akik legfőbb szerzeményekkel a lakásukat díszítették.

Az Esztergom-hérvárosban állomásozó magyar majd szovjet katonák már szinte presztizskérdést csináltak a kőretekafaradóból, melynek kellekvei a végteleen kincseshányának vélt kristálybarlangból kerültek ki.

A határtalan vanadalimus a barlang nagymértékű károsodását eredményezte. Már az 1950-es években megállapították az 50%-os esztétikai pusztulást, amely a 80-as évekre elérte a 70%-ot. A fáradhatatlan dolgozó kutatók szabadidejüket nem kímélve tárták fel újabb szakaszokat, ápolják a barlangot és környékét. A több éves munkák eredménye gyakran 1 óra alatt veszett fába, amikor pl. harckocsival tépték fel a vasajtót, kézigáráttal fejtették le a keprődésnyelvet.

A helyzet némiképp megváltozott a barlang szervezett kezelése kerülésével. Ebben elvitatlanul érdemeiket szerzett Benedek Endre (1912-1987) bányaformérnök, aki az első dorogi barlangkutató csoport megállapítója volt 1958-ban.

Az ő nevet viseli az az egyesület, amely napjainkban is teljes gondozója és vigyázója ennek a még mindig pártatlan természeti kincsnek. Benedek Endre emléket 1992-óta márványtábla őrzi a barlang róla elvezett nagyméretben.

A látogatás feltételei:

A barlang csak előre egyeztetett időpontokon és kizárólag hétfőeken látogatható.

A belépődíjak összege

- felnőtt: 250 Ft
- diák: 100 Ft

Térfekvés a Benedek-teremben
(fotó: Borcsák Péter)

Barlangászok (MKBT igazgatónyal) a barlangot díjlanul, de kizárólag helyi vezetővel látogathatják.

A barlangtúra előzetes: tréningruházat vagy portmentes overáll.

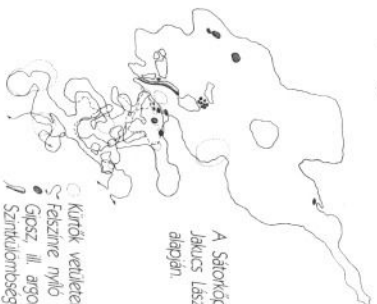
Világítóeszközök mindenkinek egyenként kell gondoskodni, védősisakot a túravezetők biztosítanak.

A barlangban kizárólag elektronos világítóeszköz használata engedélyezett!

A barlangban dobtányozni, személni, a túrautóvalra letenni szigorúan tilos! A személnélis tilama szigorúan vonatkozik a barlang környezetére, a Strázsá-hegy egészére is!

A barlang hőmérséklete a felsőbb szakaszokban 11-12,5 °C, az alsó Benedek-teremben 13,1 °C. A levegő relatív páratartalma: 90-95%.

Barlangtúra jelentkeznit levélben az egyesület címén (2510 Dórog, Szent Erzsébet u. 12) személyesen pedig péntekenként a Dorogi Közösségi Házban (Esztergomi út 2.) 17-18 hig lehet.

A Sátorkőpusztai-barlang alaprajzi térképe Jakucs László és Venkóris István 1946-os felmérése alapján.

- kútnak vételei, kútnak
- részlete nyitó résztek
- Gósz, ill. argonit oszlopok
- ! Szentkúrnóhegy a két felszín között

Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédő Egyesület /BEBTE/ eddigi tevékenységének rövid ismertetése (1992-1997)

Az egyesület 1992-ben alakult, a hasonló nevű -1989-ben létrehozott - csoport jogutódaként.

A társadalmi szervezet fő tevékenységi köre a Dórog melletti Nagy Strázsá-hegyben levő Sátorkőpusztai-barlang gondozása, kutatása és tursztikai-idegenforgalmi üzemeltetése (Barlangkutató Szakszövetség), valamint a barlang környezetének - Sátorkőpusztai (1300 hektár) - természetvédelmi felügyelet, folyamatos szabadidős programszervezés a Dorogi-Esztergomi vonzatskörzetben élő fiatalok számára. A rendezvények gemélt barlangtúrák, természetjárás és sziklanászás alkója, mely utóbbiakról a BEBTE Hegymászó és Természetjáró Szakszövélgy gondoskodik. Jellemzőek még a nyári természetstrengeti táborok is.

Az egyesület kérelmetre 1993-ban nyílvánítottak tursztikai-idegenforgalmi objektumná a Sátorkőpusztai-barlangot, amely ezzel bekerült az idegenforgalmi barlangok országos nyílvánlatásba. 1995-ben járavészit a BEBTE ténykedésének köszönhetően vált Sátorkőpusztai természetvédelmi területt. Mellesleg 1997-ben ennek a térségységnek is elkezdődött a rehabilitációja, ez részt képezi az újonnan megalkuló Dunapály Nemzeti Parkba történő beillesztésnek.

Az egyesület programjairól a regionális, illetve időnként az országos média is beszámolt.

A BEBTE taglétszáma 48 fő (1997. május).

Néhány nevezetes BEBTE program címzevákban:

- Természetvédelmi Nap * 1992
- 20.000 Gemétyi telélnéze az esztergomi Strázsá-hegy volt léteri oldalán * 1993
- Amerikai környezetvédők dorogi fóruma * 1993
- A Dórog - Esztergom-hérvárosi Pálafüvés-tő megemlékezését összehívott lakossági fórum * 1995
- A Sátorkőpusztai-barlang felfedezésének 50. évfordulója * 1996
- Sátorkőpusztai barlangtúradetés a megveszéljűlt úttörőkkel közösen * 1996
- „Pálafüvés-tő” Természetvédelmi Program kezdete (együttműködés a budapesti FTK Delfin Klub Komvúvával Szakszövélgyével) * 1997
- Az „Új Rébó Esztergom” közreműködésével 4 napos, élő rálós kapcsolás az egyesület agrilekú barlangtúráról, haligatói rejtélyekkel, nyeménnyekkel * 1997
- „Barlangászok a borsig gyemélnéket” - vénadás szervezése a Heim Pál Gyermekkórházzal közösen Esztergom-hérvárosban * 1997
- „EGY BARLANGI ELMÉLVEM” címmel országos pályázatot hirdes a DUE-val közösen, a Magyar Karszt és Barlangtúró Társulat, valamint az Aggteleki Nemzeti Park társogatóssal * 1997
- „Pogánmesztérek és Természetvédelmi Szakemberek Regionális Tárlaközös Dorogon” rendezvény szervezése és lebonyolítása * 1997
- A BEBTE 1993-tól együttműködik a Diké- és Jűsségi Újságútk Országos Egyesületével. A két szervezetet közösen hozta létre a DUE Környezetvédelmi és Természetjáró Tagozatlát. A szakció téradat, környezetet és természetismereti programok - kiánulások, üzemeltetésségek szervezése - valamint a zöld médiát népszerűsítése.
- **Az elmúlt években közösen szervezett programok:**
Téli túra a Pilsben (évenként ismétlődő), Aggteleki barlangtúrák Jakucs professzorral, Nomád táborozás Erdély hegyvidékén, Páksi erdőnyű látogatás, Nomád táborozás Szlovákia hegyvidékén, Üzenetforgatás a Dunafér-on, 1996-tól együttműködés az Esztergom-hérvárosi Fga Géza Művelődési Ház Barlang- és Természetjáró Szakszövélgyével (BETESZ). Tenvek között szerepel egy esztergomi barlangkutató szakosztály létrehozása is.

GAZDASÁGI BESZÁMOLÓ

(a BEBTE 1997. évi elszámolása)

Nyitó:	Bankszámla	110.217,-
	Pénztár	12.540,-
Bevételek:	Pályázat	190.000,-
	Szja 1%-a	30.896,-
	Tagdíj	21.000,-
	Bankkamat	3.125,-
	Egyéb bevételek	79.800,-
	Összes bevétel	324.821,-
	Költségek:	Felszerelés
Utazási és szállás költség		81.476,-
Nyomda költség		60.000,-
Villamossági anyagok		5.232,-
Posta költség		9.235,-
Nyomtatvány irodaszer		7.930,-
Illeték bélyeg		2.000,-
Fénymásolás, laminálás		4.670,-
Könyv, újság		5.725,-
Telefon költség		2.350,-
Benzin költség		9.055,-
Terembér, szakmai részvétel		10.700,-
Kazetta, filmkidolgozás		15.507,-
Bankköltség		9.588,-
Egyéb költség		7.367,-
Összes költség		359.154,-
Záró:		Bankszámla
	Pénztár	13.005,-

Dorog, 1998.február 12.

Mielecné Zink Judit

SZAKOSZTÁLYI BESZÁMOLÓ

A BEBTE Hegymászó és Természetjáró Szakosztálya ezúton számol be 1997. Évi tevékenységéről, valamint a szakosztály különböző helyekről befolyt pénzbeli támogatásának felhasználásáról.

I. Tevékenység

1. Április hónaptól a környéken lévő sziklamászó iskolákon gyakorlatoztunk, melyek keretében házi sziklamászó tanfolyamot tartottunk. A Pilis-hegységben elsősorban a Strázsa-hegyen és Fekete-kövön, a Vértesben az Öreg-kövön és a Mogyorósbányai sziklákon, továbbá pedig a Budai-hegyekhez tartozó Ördög-sziklán.
2. Jelentős előrelépésként értékelhető, hogy valódi expedíciós körülményekhez hasonló helyzetben augusztusban a Sonnblick-Goldberg csoportba (*Ausztria*), valamint a Monte-Rosa hegycsoportba (*Svájc*) szervezett - 9 napos - magashegyi túrán 1 fő képviselte szakosztályunkat is, Laczkó Tibor személyében. Mászótársai budapestiek voltak. Betegség miatt Laczkó Tibor a kitűzött túratervet nem tudta teljesíteni, elért magassága 2800 m volt. Társai közül 3 fő a későbbi napokban szintén megbetegedett. Ők 3700 m magasságig jutottak.
3. Októberben egyesületünk képviseletében Laczkó Tibor a Lengyel-Tátrában végzett 3 napos túrát. Budapesti hegymászó társaival az Öt-tó környékén lévő „Sasok-útja” nevű útvonalat kívánta teljesíteni. Ezt a szakaszt sajnos a beépített láncok veszélyessége és hiánya miatt a kérdéses időpontban lezárták, ezért a tervet nem sikerült végrehajtani.

II. Pénzbeli támogatások felhasználása

A Dorogi Képviselőtestület 1997 -ben 20.000 Ft támogatást ítelt meg szakosztályunk részére, mely a következők szerint lett felhasználva:

	<i>Összeg</i>	<i>Felhasználás</i>
1.	12.950,-	jégkalapács
2.	4.300,-	bivakzsák
3.	890,-	heveder
4.	132,-	postai költség
5.	990,-	szakkönyv
6.	3.547,-	élelmiszer
összesen	22.809,-	

További 15.000 Ft -ot juttatott az egyesület, melyből a következőket vásároltuk:

	<i>Összeg</i>	<i>Felhasználás</i>
1.	10.000,-	mászó sisak
2.	5.020,-	égőfej (gázfűzőhöz)
összesen	15.020,-	

A fentiek alapján kérem a szakosztály beszámolójának elfogadását és tevékenységének további támogatását.

Dorog, 1998. február 23.

Laczkó Tibor
szakosztályvezető

TERVEK ELKÉPZELÉSEK 1998-BAN

1998 -ban igyekszünk gazdagítani tevékenységünk körét, amivel vélhetőleg több embernek tudunk majd kellemes kikapcsolódást biztosítani. Természetjáró Szakosztályunk hamarosan közzé teszi programját a helyi és megyei újságokban. Havi rendszerességgel túralehetőséget biztosítunk minden érdeklődő részére, így idén eljuthatnak velünk pl. a Pilisbe, Gerecsébe, Zemplénbe, Aggtelekre, az olasz, osztrák és svájci Alpokba, valamint Szlovéniába, és Erdélybe.

Havi rendszerességgel a dorogi Közösségi Házban dia- vagy video-vetítéssel egybekötött kedvcsináló előadásokat is tartunk, aminek első programja Szlovákiáról (*tavalyi táborunkról*) már lezajlott.

Természetvédelmi vonatkozásban; folytatjuk a tavaly elkezdett Palatinus-tavi programunkat, amikor is ismételt szemétyűjtést fogunk végezni a parton és a víz alatt egyaránt. A bűvárokkal történt egyeztetés alapján, áprilisban, szeptemberben és októberben szervezünk ilyen jellegű megmozdulásokat.

A Pilisnyergi-víznyelőbarlang bejáratának rendbehozatalát is 1998 -ban kezdjük el, amelyhez kapcsolódóan megalakítjuk kesztölci illetőségű csoportunkat. Ezzel a tevékenységünkkel az omlásveszélyes bejárat kőfállal történő kibiztosítását, a befolyó patakmeder kitakarítását, a szűrőgátak felújítását fogjuk elvégezni. Programunkhoz a Duna-Ipoly Nemzeti Park, a Pilisi Parkerdőgazdaság és Kesztölc Község Önkormányzata is támogatást ígért. A tavalyi természetvédelmi találkozón elhangzott, hogy Dorog Város Önkormányzata a BEBTE természetvédelmi őrzőjait támogatja (*lásd cikk melléklet*) és szeretné ha azt egyesületünk Dorog közvetlen környezetére is kiterjesztené. Erről, illetve a támogatás mértékéről a város Képviselőtestülete dönt. Pillanatnyilag a tervezet döntés előkészítésen van.

Barlangi vonatkozásban folytatjuk a Sátorkőpusztai-barlang újramérését, ami a számítógépes animáció elkészítéséhez szükséges. Idén szeretnénk elvégezni a barlang létráinak teljes cseréjét, illetve pótlását (*ehhez a DUNAFERR ígért eszközbeli támogatást*). A Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat októberben rendezi meg Budapesten a Város Alatti Barlangok Nemzetközi Konferenciáját, amelyhez egyesületünk is csatlakozni kíván. Ebből az alkalomból a Sátorkőpusztai-barlang látogathatóságát is biztosítanánk.

Hegymászó és Természetjáró Szakosztályunk az esztergomi hegymászókkal közösen, áprilisban rendezi meg az esztergomi várfalon a most már hagyományossá vált országos falmászó versenyt. Együttműködés áll fenn továbbra is az esztergomi Barlang- és Természetjáró Szakkörrel (*BETESZ*), mely vélhetőleg idén a BEBTE esztergomi szakosztályává alakul.

A Pilisnyergi-barlang lejárata
(Fotó: Lieber Tamás)

A beszámolót készítették:

Lieber Tamás
elnök

ifj. Mézes Nándor
titkár

Gyarmati György
szakosztályvezető
Barlangkutató Szakosztály

Laczkó Tibor
szakosztályvezető
Hegymászó és Természetjáró Szakosztály

Mielecné Zink Judit
gazdasági vezető

Készült Dorogon, 1998. február 17-én

A beszámolót kapják:

1. Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat
2. Duna-Ipoly Nemzeti Park
3. KTM Barlangtani Intézete
4. Dorog Város Önkormányzata
5. Arany János Városi Könyvtár - Dorog
6. BEBTE irattára

A készítők ezúton mondanak köszönetet az alábbi szervezeteknek:

Barlang-és Természetjáró Szakkör - Esztergom
Diák- és Ifjúsági Újságírók Országos Egyesülete (DUE) - Budapest
Dorog Város Önkormányzata és Képviselőtestülete
Magyar Környezetvédelmi és Vízügyi Múzeum - Esztergom
MTA Atommagkutató Intézete (Dr. Harkai József) - Debrecen

Programjaink támogatásáért külön köszönet az alábbi vállalatoknak:

AUTOTRANS KFT - Dorog
RELABOR KFT - Esztergom
RUMPOLD KFT - Esztergom

Beszámolunk egy - a Sátorkőpusztai-barlangot bemutató pályázatról:

A barlangokat tönkreteszik, ugye ??

1994-ben Magyarországon pontosan 3166 barlang volt, ezek közül a 100 méteres hosszúságot 400-500 éri el. Ennek ellenére mi tékozzunk őket - tisztelet a kivételnek. Csak a közelmúltban sikerült elérni, hogy több barlangot, amelyek kellő ismeretek nélkül veszélyesek - hangsúlyoznom kell a barlang maga nem veszélyes, hanem az ismeret hiánya és a felelőtlen bemenészkedés a veszélyes, mert mind a barlang mind a látogatók (testi)épségére károsak lehetnek ezek a "gyere nézzünk be!" stílusú túrák. Ma már azt mondhatjuk, néhány veszélyesebb barlang le van zárva, egészen addig amíg nem jön egy-két "vadőrült" és feltöri az ajtót. A közelmúltban - április elején - valaki megpróbált bejutni a Leány-bg.-ba, de ez nem sikerült neki, egyedül azt tudta elérni, hogy kulccsal is nyithatatlaná tette az ajtót. Ez mire volt jó? Ezek az emberek, ebben mi jót találnak? Ők vajon barlangásznak nevezik magukat? Számomra teljesen érthetetlen, hogy amikor némi utánjárással minden - tényleg alig van kivétel - barlang megtekinthető, akkor miért kell feltörni. Ebben véleményem szerint a felnőtt társadalom és a médiák hibásak, az ő feladatuk lenne felhívni a figyelmet a veszélyre és a felelőségre, amit egy ilyen cselekedet jelent. Személy szerint én nagy reményekkel várom az új Nemzeti Alap Tantervet, ugyanis az nagyobb hangsúlyt fektet a természettudományokra és így a természetvédelemre is, ez talán valamilyen megoldást jelenthet majd. Lehet, hogy képtelen megérteni a társadalom, hogy azt a pénzt amit jelen példánál az ajtó javítására fordítanak, felhasználhatnák másra is. És ugyebár ez a pénz a mi zsebünkől kerül kivételre az adón keresztül. Logikusan következik ebből, hogy minden ilyennel magunknak is ártunk, véleményem szerint ezt kellene tudatosítani a társadalom minden egyes rétegében.

Már szépen sütött a nap, amikor a dorogi állomáson leszálltam a vonatról. A első meglepetés ekkor ért, a viharos erejű szél majdnem feldöntött, hátizsákostól. Érdekes egy nap lesz a mai villant át az agyamon. De hát miért is ne lenne az, hisz' Európa egyik legcsodálatosabb barlangját fogom látni. Az állomáson már vártak rám a Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédő Egyesület (BEBTE) tagjai. A bemutatkozás formáságai után - természetvédők egymást közt - egyből a térség és főleg a Sátorkőpusztai-barlang területének környezetvédelmi problémáira terelődött a szó. Pillanatokon belül kiderült, hogy ez a térség sem mentes a problémáktól. Illusztrációnak meg is mutatták Dorog keleti határában elhelyezkedő bányatavat, mely az ország egyik legtisztább tava. Lassan már csak volt, ugyanis a partján található strand közönsége és a büfék és nem utolsósorban a horgászok szemetelésének a következményeképpen a partot lassan ellepi a szemét. Kísérőim elmondták, hogy a területet és a tavat az egyesületük szeretné megtisztítani a szeméttől, de ezt egy politikai hatalommal rendelkező személy igyekszik megakadályozni - folyamatosan akadályoztatja a búvárok merülését és a horgászokat ellenük uszítja. Ám szerencsére már megkapták a merülési engedélyt, és valószínűleg sikerül társadalmi összefogással teljesen megtisztítani a tavat a szeméttől. Engem személy szerint nagyon bánt, hogy már a természeti értékek is politikai csatározások eszközeivé váltak. A pályázat írása során kaptam Gyarmati Györgytől (BEBTE tag) egy telefont, aki elmondta: április második hétvégéjén összefogtak a környezetvédők, a városi lakosság és a horgászok és mintegy három konténernyi szemetet szedtek össze. Úgy tűnik a tónak ez problémája megoldódik lassacskán, de még hátravan a tóban pihenő szemét felszínre hozása. A tó megtekintése után folytattuk utunkat a Strázsa-hegy felé.

Az út a korábbi városi szeméttelopen keresztül vezet, ami eléggé elkésérítően néz ki, hasonlít Káposztás-megyer határában fekvő területekre. Mindenhol autó és mosógép roncsok, bakelit lemezek, autógumik hevernek. Ez csak a látszat tudtam meg kísérőimtől, ennél sokkal nagyobb probléma, hogy a szeméttelopt a felszámolása után csak eldöngölték. Semmilyen vízzáró réteg nincs a szemétszint alatt, így minden egyes esőzés alkalmával oldott hulladék kerül a talajba és onnan a tó vizébe...

Felérve a szemétdomb tetejére már láthatjuk Strázsa-hegy kopasz mészkő szikláit. Áthaladunk a várost elkerülő úton. Van egy leágazás a hegy irányába, de le van zárva kőtömbökkel és egy korláttal. Igazán kár volt megépíteni, mivel amint nemzeti park lesz a terület, a bejárat teljesen fel fogják számolni. Ekkor már a volt szovjet katonai gyakorló téren járunk, amit részben BEBTE, részben az ELTE Botanikai tanszékének javaslatára a KTM védetté nyilvánított 1995-ben.

A mintegy 1200 hektáros terület ez év végére már az újonnan alakuló nemzeti park része lesz (ld. 1-es számú térkép melléklet). De addig még a gyakorlótér rekultivációjának is meg kell történnie, ami igen jelentős összegeket fog felemészteni.

Haladván a hegy felé látszik, hogy a terület erősen elkarsztosodott, ez főleg a DK-i rész kopasz mészkőszirtjeire igaz, melynek a védelmet nyújtó fedőrétegei az idők folyamán lepusztultak. Ez kiválóan látható a mellékelt fényképeken.

Némi emelkedő után felérünk a Sátorkőpusztai-barlang bejáratához, ami egy kellemes meglepetést jelent, mivel talán az ország egyik legkulturáltabb és legigényesebb barlang bejáratát láthatjuk. Az ajtóra az egyesület tagjai kiírták a barlang nevét, klub gyűléseik időpontját és helyét, a túrára jelentkezés módját (ld. 4-es számú fénykép). Így próbálják elkerülni a barlang feltörését, hiszen az emberiség kulturáltabb fele inkább telefonál és jelentkezik túrára, minthogy feltörje az ajtót. Ez a módszer be is vált, amióta felírták az adatokat az ajtóra, jelentősen csökkentek a behatolási kísérletek. Ezt lehetne alkalmazni más bejáratoknál is, talán máshol is beválna az ötlet.

A barlang 1944-ben kőfejtés közben nyílt meg és ezzel megkezdődött súlyos pusztulása, ami napjainkra eléri a 70%-ot (!!!). Két évig elfejtődött a barlang létezése, majd 1946 júniusában a Várhidi testvérek (Károly és Rezső) kezdték meg a barlang kutatását, még ebben az évben megtörtént a barlang teljes felfedezése és ledokumentálása. A bejárat kirobantását 1960-ban Benedek Endre Csoportja hajtotta végre, melynek nyomai még ma is láthatóak. A bejárat utáni első teremben a falon is megfigyelhetjük a robbantások maradandó emlékét, ami rendkívül érdekes, ugyanis a robbantáshoz fűrt lyuknak egy kis darabja megmaradt és ez a középpontja egy 40 cm átmérőjű körnek, amiben a detonáció következményeképpen átrendeződtek a rétegek, sugár irányban. Gyakorlatilag úgy néz ki mint a nap egy hat-hét éves gyermek rajzán.

Mivel ígéretesnek tűnt a további kutatás, így értesítették a barlangkutatókat, akik közül elsőként Jakucs László, majd Venkovits István és Nickl Matild is még ebben az évben felkeresték a barlangot. A barlang első feltárásakor már igen nagy remények ébredtek a kutatókban. Az ő szorgalmazásukra 1946-ban az Állami Földtani Intézet megbízta Venkovits Istvánt a teljes feltárással, melyben Jakucs László is tevékenyen részt vett. Ekkor elkészítették a barlang térképét is, ami rendkívül bonyolult alaprajzú, ezért Jakucs László - a karácsonyi szünetét erre áldozva - elkészítette a gipszmodelljét is. Ekkor a barlang feltárt hossza 286 méter, vertikális kiterjedése pedig 45 méter. A barlangról egészen 1988-ig nem készült újabb térkép. Ekkor Juhász Márton és Pál Ferenc, mind a hosszmetsetet mind a szakaszonkénti alaprajzot, 1:200 -as méretarányban készítik el.

1950-ben megállapították, hogy 1946-os felfedezéséhez képest 25%-os tudományos és 50%-os (!!!) esztétikai pusztulást szenvedett. 1951-ben a kifosztott, megrongált barlangot védetté nyilvánították.

A kutatást és felügyeletet 1959-ben Kadič Ottokár nevét viselő - Benedek Endre által alapított - dorogi barlangkutató csoport vette át. 1959-ben kísérletek történtek a barlang gyógyászati célú felhasználására. Eközben tovább folytak a kutatások, főleg a mélyszinti Nagy-teremben mélyítettek aknát, melyben 1962-re tíz méterre is lejutottak. 1975-ig nem sikerült jelentősebb tovább haladást elérni a folytonos omlások miatt. Ezért bányászati módszerhez folyamodtak, egy tíz méter mély függőleges aknát hajtottak ki, melynek alján egy vízfolyás újabb nagy reményeket csillogtatott meg.

Végül 1977-ben újabb járat részeket fedeztek fel. Ám sajnos az átfolyó vizek miatt 1978-ban beomlik az ácsolt akna. Ezt 1979-ben 6 méter mélységig ismét kitisztítják, később beomlasztásra kerül a hivatlan látogatók miatt. A BEBTE tagjai idén nyáron tervezik a járat kiásásának megkezdését, ami várhatóan több évet fog igénybe venni. 1989-től átvették az újonnan alakult Benedek Endre Barlangkutató Csoport (ők a mostani BEBTE jogelődjei) tagjai a staféta botot. 1992-től a BEBTE vigyázza - igen eredményesen - a barlang békéjét és képződményeit.

A Strázsa-hegy geológiai szempontból a Pilishez tartozik, azon belül is a Pilistető csoportjába. Gyakorlatilag a jellegzetes formájú Kétágú-hegy folytatása. Ha ránézünk a térképre láthatjuk, hogy

amellett, hogy a Pilis legnyugatibb pontja, esztétikai szempontból inkább úgy tűnik, a Pilis és a Dorogi-medence választófala és nem a Pilis tagja.

A Strázsa-hegy elliptikus alakú, ÉNy-DK-i irányú főtengellyel, a gerincén egy nyerges horpadással, mely egy 233 méter magas és egy 307 méter magas dombra osztja. Az előbbit Kis Strázsa-hegynek, míg az utóbbit Öreg- vagy Nagy Strázsa-hegynek nevezzük.

Mindkét hegy alapját felső-triász kori földolomit alkotja, mely felfelé fokozatosan dolomitos mészkőbe, majd már a területünkön is felszínre kerülő dachsteini triász mészkőbe megy át, mely itt finomszemcsés, sárgás vagy szürkésfehér. A Pilis többi tagjához hasonlóan a Strázsa-hegy is kiemelkedett a kréta időszakban, a kiemelkedés ÉK-DNy irányú és az erre merőleges törésvonalak mentén következett be, majd a kréta tenger visszavonulása után, az ezt követő lepusztulási időszakban a dachsteini mészkő karsztosodott erősen.

Jakucs László a barlang keletkezését ezt követő harmadkorra vezette vissza, amikor is igen aktívvá váltak a már korábban kialakult törések mentén feltörő hévforrás-tevékenységek. A barlang hévizei korróziós barlangok prototípusának tekinthető, amelyben a hajdani forró víz barlangalakító tevékenységének valamennyi arca együttesen tanulmányozható. Ezért is lenne fontos a barlang eredeti állapotának megőrzése, hiszen egy "élő" geológiai múzeumnak is tekinthetjük.

Mialatt kisérőim kinyitották a barlang ajtaját, volt időm körbepillantani. A bejáratától mintegy 2-3 km-re (légvonalban) láthatjuk a karsztvíz kiemelő bázist és innen keletebbre a Lencse-hegyi bányüzem épületeit. Itt érdemes megemlíteni, hogy a karsztvízzel ezen a környéken korábban problémák voltak, mind az ivóvízellátásban mind a bányászat területén, bár manapság csökken a karsztvíz kiemelés és bezárásra került néhány bánya. Ennek következményeképpen emelkedni fog a környéken a karsztvízszint. És ennek következtében elképzelhető, hogy a környező területeken ismét karsztvíz kerül a csapokba, persze ennek jelen pillanatban még komoly akadályai vannak, de ez körülbelül 2020 környékén már megvalósítható lesz. De sajnos alkalmazhatósága elég szűk kereteken belül mozog, ugyanis ivóvízként fertőtleníteni és lágyítani kell (sok benne az oldott Ca és Mg ionok koncentrációja - kiválik a mosógépekben és a vízvezetékben). Az ezzel kapcsolatos tényeket és lehetőségeket már Tégen Kata megírta egy a Földtani örökségünk pályázatra benyújtott munkájában - még 1995-ben.

Felsétáltam a hegy tetejére és nézelődtem, ha szerencsénk van, azaz tiszta az idő a Pilis, a Visegrádi-hegység valamint a Budai-hegység vonulatait és néhány csúcsát is láthatjuk.

Elnéztem a Kis Strázsa-hegy irányába, ahol rengeteg embert és autót láttam. Na nem kirándulni, hanem rallye versenyt jöttek nézni. Már itthon hallottam, hogy rengeteg szemetet hagytak a nézők. Sajnos ezzel is csak a versenyek ellen hangolnak mindenkit, amikor a szurkolók eljönnek a területről és mindent ott hagynak. Pedig a természet és az autóversenyzés egészen jól megférne egymás mellett, ha keresnék a kompromisszumot a szemben állók.

Miközben én elmélkedtem és nézelődtem, az egyesület tagjai kinyitották az ajtót és fejszoválva fejezték ki nem tetszésüket azzal kapcsolatban, hogy valaki bedobott a barlangba egy égő papírdarabot, ami benn szépen el is égett. Itt ismét csak azt tudom mondani, amit a bevezetőben: Ez mire volt jó? Eközben eszembe jut a Barlangtani Intézetben olvasott jelentés, hogy 1974-ben belőtték géppisztollyal az ajtót, egyszer pedig gránáttal kíséreltek meg bejutni a barlangba. Ez ugyan még a Hideg háború idején történt, de polgári személyek azért ennyire nem voltak felfegyverezve.....

Meg kell említenünk a Strázsa-hegyen található másik két nagyobb barlangot is. Az egyik a Strázsa-hegyi-barlang, aminek bejárata régóta ismert. Régészeti lelőhely is. Jelenleg a korábban kiásott 60 méteres járat, egy vasajtóval le van zárva, a tovább haladásra elég nagy esély mutatkozik. A barlang tovább ásása célszerű lenne, egyenlőre azonban a közeljövőben nincs rá mód (anyagiak, egyéb feladatok). A másik említésre méltó barlang a Kis Strázsa-hegyen van (a térkép rosszul jelöli, a Nagy Strázsa-hegyre teszi a bejáratát). A barlang 20 méter mély és 30 méter hosszú, mintegy 80 fokos dőlésszögű a járat. Szintén szép kiválások találhatóak benne. Sajnos a bejárata nincs lezárva, ugyan négy éve történtek ez irányban kísérletek, de nem sokkal később feltörték, azóta pedig nem volt az ismételt lezárásra lehetőség.

Belépve a barlang 1.3 méter magas és 0.9 méter széles ajtaján egy kb. 12 m²-es robbantott ferde terembe érünk. A korábban már említett robbantás nyom 1.5 méter magasan található a terem jobb oldalán. A teremben körben látható 1.5 -1.7 méter magasan egy perem, ami a robbantások emlékét őrzi. A teremből felfelé is elindulhatunk egy ún. felső gömbfülkesoron, de ez csak 13 méter

magasra vezet. Valamikor itt is ki lehetett jutni a felszínre, de ma már le van rácsozva és csak a denevérek tudnak rajta kijutni. Találunk még ebben a fülkesorban egy négy fő számára alkalmas alvóhelyet, deszkákból. Néhány gipszkristályt, melyeket nem rég fedeztek fel, ugyanis idáig por fedte őket. 1996 novemberében a Nyergesújfalui Tűzoltóparancsnokság közreműködésével lemosásra került a barlang egy jelentős része, így kerültek napvilágra ezek a kiválások, egy ún. "cserekereskedelem" keretében. A barlangászok a mosásért cserébe kötéltechnikai oktatást tartanak és segítséget nyújtanak a különleges helyzetben történő tűzoltás gyakorlásában. Sajnos a mosással felszínre került egy-két múltat idéző "emlék" is. Az ajtóval szemközti falon ugyanis egy IRON MAIDEN felirat, az ajtó felet pedig orosz katonák monogramjai láthatóak.

Jobbra az ajtó mellett egy mesterséges lépcső látható, melyen folytatjuk utunkat lefelé. A lépcső aljában ismét egy terembe érünk, aminek baloldalán egy létra lejáró helyezkedik el. Ezen lemászva egy elágazáshoz érünk, az egyik út a Kristály-termen keresztül lefelé, a másik a barlang legnagyobb gömbfülkéjébe vezet. Mi az utóbbi mellett döntünk - egyelőre. A Köd-teremben található a barlang legnagyobb gömbfülkéje, melynek átmérője négy méter.

Ez a gömbfülke egy érdekes fizikai jelenséget szemléltet, az interferenciát. Ugyanis ha jó helyre ülünk és jó irányba, megfelelő frekvenciával adunk ki hangokat akkor ideális esetben maximális erősítést tapasztalhatunk. A fizika szépsége is megjelenik itt, a kísérletezés akár több percen keresztül is folyhat siker nélkül, de ha a kísérlet sikerül akkor az eredmény megéri a fáradságot. Néhány sikeres és sikertelen próbálkozás után visszatérünk az előbbi elágazáshoz és ismét egy létrán lefelé mászunk. A létrán leérve a Ferde-terembe érünk, rászolgált a nevére ugyanis tényleg ferde. Itt egy rögzített kötél segítségével haladunk szintén lefelé.

Majd ismét egy létra következik, aminek alján található egy kisebb gömbfülkét, amit spejznak neveznek, joggal, ugyanis tényleg hasonlít egy kamrára. Ugyan itt nem befőtteket és nem mézet tartanak, hanem egy hőmérőt és egy radonszint mérőt, amit rendszeresen - havonként - küldenek 1991. április 21-óta a barlang többi radon mérőjével együtt Debrecenbe elemzésre.

A barlangot gyakorlatilag két nagyobb részre oszthatjuk, egyik a felső-szakasz itt inkább a hévíz által oldott és kimállasztott gömbfülkék egész sorozatát figyelhetjük meg. Kialakulásukat Jakucs László szerint ezek a szabályos gömbfülkék annak köszönhetik, hogy a teljes vízelborítás miatt a korrózió és az egyéb üregképző vegyi hatások érvényesülését a gravitációs hidrodinamika nem irányította. Ugyanis a többi hidrotermális üregünk képződése komplexebb, több tényező keletkezést mutat. A gömbfülkék belsejében a dachsteini mészkőből álló sziklafalak 8-10 cm mélységig erősen megbontott, mállott szerkezetűek, porlódnak. Ezt a jelenséget a hévíz hő és vegyi hatásával, illetve azok hatására a kőzet szövetében képződött ásványtársulások szekunder átalakulási folyamataival magyarázhatjuk.

A felső szakasz gyakorlatilag a Spejz környékén ér véget, innen egy kilenc méter hosszú létrán lemászva leérünk a második részre, ami egy egységes teremből áll ez az ún. alsó-rész. A létrán lefelé haladva velünk szemben található a világ egyik leghosszabb aragonit oszlopa. Mellette korábban állt egy valamivel kisebb, de ezt egy magyar katona, aki korábban a lábát törte a barlangban, egy gránáttal lerobbantotta - bosszúból ?!

Itt ha vakuval rávillantunk a falra, akkor akár 15 s-ig is megfigyelhetjük a lumineszcencia érdekes jelenségét. De ez az érdekes módja a fénykibocsátásnak megfigyelhető a Benedek Endre-terem más részeiben is. A Benedek Endre-terem, ahol vagyunk mintegy 34 méter hosszú és 2-10 méter széles és a magassága 2-6 méter között változik. A méretiből látszik, hogy ez a terem korábban egy vízszintes síkú hasadéköreg lehetett, melynek tektonikusan preformált üregét a hévforrás oldó vize csak másodlagosan bővítette és alakította át.

A barlang alsó felében, de főleg a Kővirág-teremben óriási formagazdagsággal ragyog a gipsz, sajnos már igen kevés maradt meg ezekből a formákból mára, ugyanis az emberekben ásványgyűjtési hajlamot vált ki egy-egy szebb kiválás.

Valamikor a falakat aragonit és gipsz borította, mintegy 20 cm-es vastagságban, de ma már ez csak helyenként található meg. Valamikor volt egy ún. vívőtőr is, ez a leghosszabb gipszkristály volt (60 cm), de egyszer csak "nyomtalanul" eltűnt. Amit fontos megemlíteni, hogy a gipszformák arra engednek következtetni, hogy elsődlegesen anhidrit képződött és később utólagos vízfelvétellel és a vele járó térfogat-növekedés közben alakult ki a gipsz.

Az aragonit két formája tűnik fel először, a túszerű kristályos és a szőlőfürtökre emlékeztető kiválás. A falakon vas-oxid jelenléte is látható, sőt pirit-kristályok is előfordulnak (FeS₂).

A barlang felfedezésekor a Kővirág-teremben 16 (!!!) gipszoszlop volt fellelhető, az orosz és magyar katonák mindegyiket elvitték körlet és útdíszítésre. Néha egyet-egyet eltaposott egy tank, de - nekik - ez nem volt probléma jöttek, szétlőtték az ajtót és vittek helyette másikat. Ameddig a barlangban volt képződmény, tudták pótolni.

A terem igen érdekes képződménye még az ún. inverz kiválás. Ennek lényege, hogy a repedésekben kiváltak kalcit kristályok, majd az agresszív kénsav tartalmú vizek a kalcit környezetében feloldották a mészkövet. De a kristályokat nem, így a kalcit megmaradt a mai napig. Ismét egy szabad asszociációval élve úgy néz ki, mint amikor két szelet kenyér közül kinyomjuk a vaját és az a kenyér széléhez tapadva megmarad a levegőben.

A Kővirág-teremben találunk egy forrást is. Melynek vízhozama 1.5 l/h, de nagy esőzések idején elérheti a 17.8 l/h - ez az érték az idáig mért legnagyobb vízhozam. A csapadék a felszínről körülbelül négy nap alatt ér le ill. jelenik meg a forrásban. A forrás mellett szintén találunk egy hőmérőt és egy radonmérőt. A forrásvíz hőmérséklete 12 C fok. A forrás vize a Kadič-szakaszba folyik el. A barlang felső szakaszának téli-tavaszi hőmérséklete 12 - 12.5 C fok. A mélyebb részeké 13.1 C fok, ez a hőmérséklet nagyjából állandó.

A barlang élővilága 15 Kis-patkósorrú denevérből (Rhinolophus hipposideros), 6 Erdei peléből (Dryomys nitedula) áll, ott jártamkor találtunk Közönséges denevért (Myotis myotis) is, de ez rendkívül ritka a barlangban. A denevérek főleg a felső részben található, szabálytalanul elszórva. Megfigyelhetők még legyek, szúnyogok, pókok, százlábúak is. Kizárólag csak troglóphil fajok észlelhetők az egész év folyamán.

A jelenleg bejárható barlanghossz legmélyebb pontja a forrás, relatív mélysége 45 méter, ha a Kadič-szakasz kibontásra kerül, akkor 53 méter lesz a legnagyobb relatív mélysége a barlangnak.

A Benedek Endre-terem legvégén találjuk a Disznófürdőt, a barlangnak ez a pontja az avató rész, ide bemásznak az újoncok és a forrásból egy-egy vödör vizet zúdítanak rájuk, itt többször próbálkoztak már bontással, egyelőre jelentősebb eredmény nélkül. A kitermelt kövek és agyag jelen pillanatban kiszállításra vár, de ehhez vissza kell szerelni a drótkötél pályát, melyet esztétikai szempontok és a korrózió miatt korábban a BEBTE kiszerelt.

A teremben található Benedek Endre tiszteltére elhelyezett emléktábla, melyet 1992. május 10-óta, vörösmárványból. A Benedek Endre-teremben mesterséges építmény is látható, a Hókunyhó, mely a gipszkristályok átláthatóságát szemlélteti. Ez egy gipszből álló alagút melybe zseblámpát helyezve az átvilágítja a köveket.

Látható még egy kő is, ennek belsejében gipsztűk vannak, melyek érzékenyek a hangra. A normál beszéd hangra ugyan nem törnek, aprózódnak a kristályok, de elképzelhető, hogy egy Deep Purple koncertet már nem bírnának ki. Egyébként ugyanilyen gipsztűk található a József-hegyi-barlangban. Csak ott még sokkal jobb állapotban.

A teremben megfigyelhető a K-Ny irányú törésvonal, mely mentén a Strázsa-hegyi-bg. lassan rácsúszik a Sátorkőpusztai-bg-ra. A két barlang évezredekkel korábban összetartozott, de mára a tektonikai mozgások hatására, körülbelül 20 méteres szint eltolódás figyelhető meg. Miközben Gyarmati György mesél, magyaráz úgy érzem bárcsak mindenhol ilyen lelkesek lennének az emberek. A BEBTE maximálisan megtesz mindent

a barlang és környékének védelme érdekében. Nem sajnálva semmilyen áldozatot a természet védelméért. Elmondták egyik nagy álmukat is, hogy barlangi mentőszolgálatot szeretnének létrehozni Dorog környékén. Nem a MBMSZ.- al szeretnének konkurálni, hanem helyzeti előnyüket kihasználva segíteni a bajba jutott személyeken, amíg megérkezik a BMSZ. a helyszínre. Nagyon jónak tartom az ötletet, még azt is elképzelhetőnek tartom, hogy Magyarország más vidékein is alakítani ilyen mentőszolgálatot, hiszen akár percek is múlhat egy-egy sérült élete. Ahogy a BEBTE tagokat ismerem, látva lelkesedésüket, ha a BMSZ- al sikerül megállapodniuk, akkor létre is fogják hozni a mentőszolgálatot.

A Benedek Endre-teremből alig lehetett elrángigálni engem, annyira lenyűgözött a látvány. Percekig csak álltam és bámultam a szebbnél szebb kiválásokat. Kifelé elgondolkoztam azon, hogy ezek az emberek értették-e, hogy több millió éves emlékeket tettek tönkre. Azt hiszem nem.

Kijutottunk a felszínre. Furcsa érzéseim voltak, ahogy öltöztem át, egy - még így is - gyönyörű barlangot láttam. Ez egy furcsa boldogsággal töltött el, de a barbár, felesleges rombolás

iszonytatóan elkeserített. Valahogy eszembe jutottak az összetört buszmegállók, metró kocsik. Persze egy geológus vagy barlangász szemével nézve nem egyenértékű a két rombolás. De ha belegondolunk az egyiket bármikor követheti a másik. Így az írásom végén ismét csak oda tudok visszatérni, hogy a médiáknak, a felnőtt társadalomnak el kéne' azon gondolkodnia, hogy ezen a bolygón fogunk még egy darabig élni. És ha a fa tetején ülve vágjuk magunk alatt a fát, akkor előbb-utóbb leesünk...

Földi Attila

Forrásjegyzék:

Jakucs László - A hévforrásos barlangkeletkezés (Hidrológiai közlöny XXVIII. évf. 1948. 1-4. szám)

Jakucs László - Szerelmes barlangjaim

Jakucs László, Kessler Hubert - Barlangok világa

Kordos László - Magyarország barlangjai

Kraus Sándor, Lieber Tamás - Állapotfelmérési jegyzőkönyv a Sátorkőpusztai--barlangról és Strázsa-barlangról (1993. január 23.)

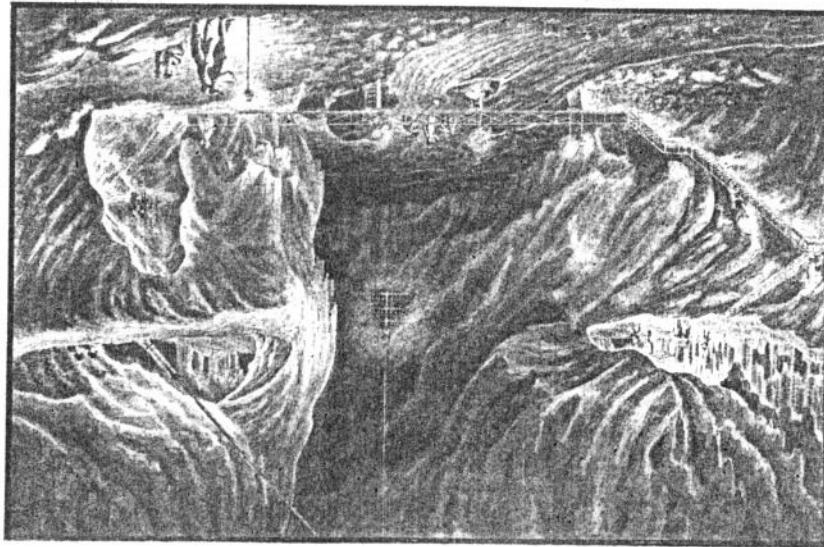
Nagy Géza - A Dorogi-medence földtani térképe (magyarázó), Kesztlőc (10000-es sorozat), MAFI., 1968, Bp.

Tégen Katalin - A Dorogi-szénmedence geológiája és a vízveszély geológiai okai (1995-ben beadva a Földtani Örökségünk pályázatra)

Tégen Katalin - A Kis- és Nagy-Strázsa-hegy földtani természeti értékei (1994-ben beadva a Földtani Örökségünk pályázatra)

A pályázatom elkészítéséhez nyújtott segítségükért, a következő személyeknek tartozom köszönettel:

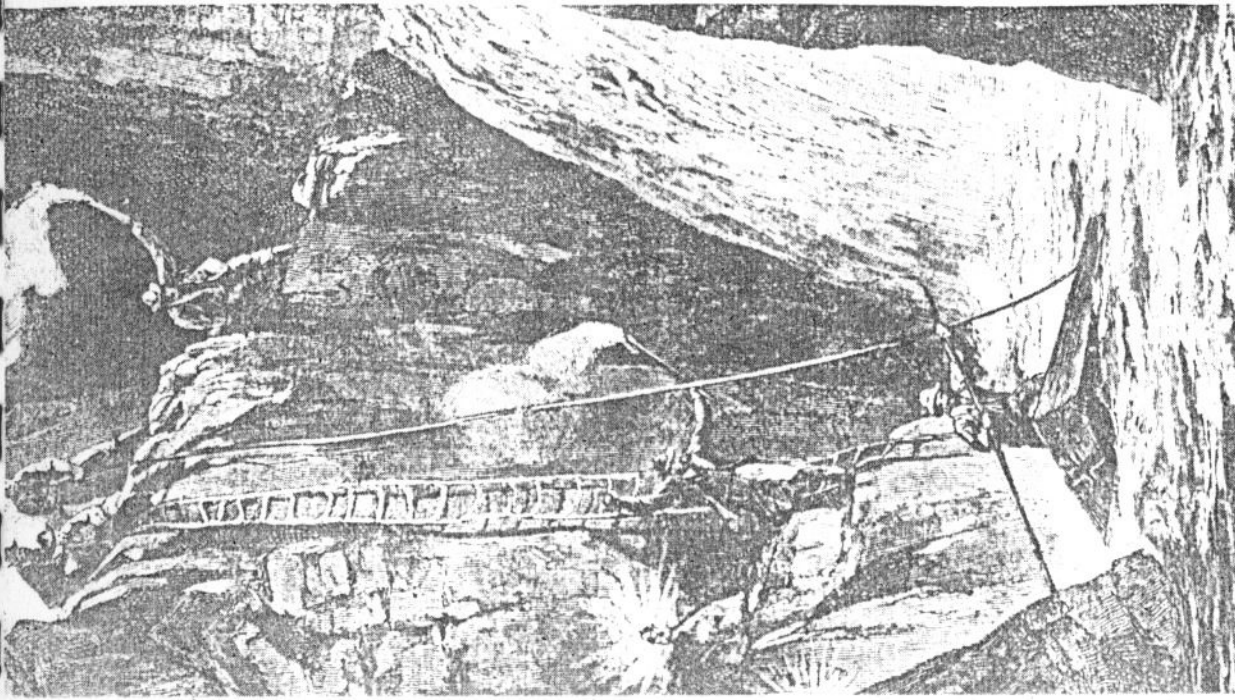
Bihari György (KTM., Természetmegőrzési Osztály)
Fogel Péter (BEBTE egykori elnöke)
Gyarmati György (BEBTE tag)
Lieber Tamás (BEBTE elnöke)
Simon Gáspár (Budapesti Természetvédelmi Igazgatóság)
Szóts András (Magyar Geológiai Szolgálat)
Tégen Katalin

L. Schaffner, 1825

*„Institit us gressu Sines.
(so n. n. am. Leipzig)*

»Tu je nov svet - tu je paradizi«
»There is a new world - a paradise!«
Luka Čec, april 1818

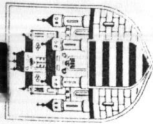

Škocjanske jame so vpisane v seznam naravne in kulturne dediščine pri UNESCO.

Le Grotte di San Canziano sono nella lista ufficiale del patrimonio culturale e naturale mondiale compilata dall' UNESCO.

Les Grottes de Škocjan sont incluses dans la liste de l'héritage culturel et national mondial compilé par l'UNESCO.

**Esztergom Város
Polgármestere**

Benedek Endre Barlangkutató és
Természetvédő Egyesület

Lieber Tamás
elnök úr részére

DOROG
Szent Erzsébet u. 12.
2510

Tisztelt Elnök Úr!

Az 1997. október 4-i „Polgármesterek és Természetvédelmi Szakemberek Regionális Találkozója”-ra szóló meghívásukat köszönettel vettem, ezúton jelzem, hogy a találkozón részt kívánok venni.

Esztergom, 1997. június 11.

Tisztelettel

Dr. Kónózy László
POLGÁRMESTER

Lieber Tamás! Köszönöm a meghívást,

híj birtok, természetesen. Segítségem a megpályázás
október 4-ét, igazánem o#t lemmi. Ha szeretem
szélesre az időpont, o#t 6-14 között nem érlek rá.

Bondbi üdvözléssel

Red Jony

Debrecen 1997. június 13.

HIVATÁSOS ÖNKORMÁNYZATI
TŰZOLTÓPARANCSNOKSÁG
NYERGESÚJFALU

Irninyi u. 1. sz.

☎ : 33 / 455 - 012

Fax : 33 / 455 - 14

Szám: 47/1997.

Tárgy: Meghívás visszaigazolása.

Benedek Endre Barlangkutató és
Természetvédő Egyesület
Lieber Tamás Úr részére!

Dorog

Tisztelt Lieber Úr!

Előzetes meghívását köszönettel elfogadom, a találkozón részt veszek.

Nyergesújfalu, 1997. június 18.

Dr. Gémesi György
György AI BELA
Tűzoltó alezredek
Parancsnok

Gödöllő Város Polgármestere

2100 Gödöllő Szabadság tér 7.

☎ (28) 420-004, 420-005

Fax: (28) 430-180

Lieber Tamás úr részére
Benedek Endre Barlangkutató
és Természetvédő Egyesület

DOROG

Szent Erzsébet u. 12.
2510

Tisztelt Elnök Úr! Kedves Tamás!

Október 4-re szóló meghívót köszönettel vettem, szándékaim szerint a rendezvényen részt veszek, előtte néhány héttel, amennyiben a részletes program is megérkezik telefonon keresni fogom.

Nyári szabadságához jó pihenést kívánva, tisztelettel köszönti:

Dr. Gémesi György

Gödöllő, 1997. június 19.

BUDAPESTI TERMÉSZETVÉDELMI IGAZGATÓSÁG
 Budapest 1025 Szépvölgyi út 162.
 Tel.: 32-59-503, 32-59-504 Tel./fax: 32-59-506
 Levélcím: 1301 Bp. 30. P/c. 45.

Üi.sz.: BTI-12/21-2/1997
 Üi.: Juhász Márton
 Tárgy: Szakmai rendezvény

Lieber Tamás úr
 elnök

Benedek Endre Barlangkutató és
 Természetvédő Egyesület

Dorog

Tisztelt Elnök Úr!

Előzetes meghívását a "Polgármesterek és Természetvédelmi Szakemberek Regionális Találkozójára"
 köszönnettel vettem.

Kérem, hogy a rendezvény részletes programjáról a későbbiekben szíveskedjék tájékoztatni.

Budapest, 1997. június 24.

Üdvözlettel:

Dr. Szabó Sándor

igazgató

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS TERÜLETFEJLESZTÉSI MINISZTERIUM
 TERMÉSZETVÉDELMI HIVATAL

Barlangtani és Földtani Osztály
 H-1121 Budapest, Költő u. 21. Telefonszám: 2023-520

Budapest, 1997. június 30.
 Tárgy: program megnevezés
 Ikt.sz.: 229/97
 Fax: 216-455

Lieber Tamás úrnak
 Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédő Egyesület

Dorog

Tisztelt Elnök Úr!

Dr. Tardy János helyettes államtitkar úrnak küldöm megkereséssel kapcsolatban tájékoztatni, hogy Helyettes Államtitkar úr (elfoglalása esetén megbízottja), a Sátorköpusztán októberben megrendezésre kerülő Polgármesterek és Természetvédelmi Szakemberek Regionális Találkozásán részt kíván venni. Kérem a részletes programot Helyettes Államtitkar Úr nevére megküldeni szíveskedjék!

Üdvözlettel:

Szekely Kinga
 osztályvezető

[Handwritten signature]

BUDAPESTI TERMÉSZETVÉDELMI IGAZGATÓSÁG

Budapest 1025 Szépvölgyi út 162.
Tel.: 32-59-503, 32-59-504 Tel./Fax: 32-59-506
Leveleim: 1301 Bp. 30. Ft. 45.

Ü.sz.: BTI-12/21-5/1997

Üi: Juhász Márton
Tárgy: Szakmai rendezvény.

Lieber Tamás úr,
elnök

Benedek Endre Barlangkutató
és Természetvédő Egyesület

Dorog

Tisztelt Elnök Úr!

A Polgármesterek és Természetvédelmi Szakemberek Regionális Találkozájára küldött meghívóját köszönettel vettem. A rendezvényen másirányú hivatalos elfoglaltságom miatt sajnos nem tudok részt venni, így Igazgatóságunkat Fűri András elővilágvédelmi osztályvezető és Juhász Márton barlangtani felügyelő képviseli. A Duna-Ipoly Nemzeti Parkkal kapcsolatos tájékoztatást Fűri András kollégám tartja meg.

Budapest, 1997. szeptember 12.

Üdvözlettel:

Dr. Szabó Sándor
igazgató

Kaják: - címzett (2510 Dorog, Szentertszébet u. 12.)
- irattár

Lieber Tamás
elnök

Dorog
Fáy A. ltp. 3/9
2510

Tisztelt Elnök Úr!

Szeretném újra megköszönni a színes programot és a nagyszerűen megtervezett rendezvényt. Köszönet azért a kitarító munkáért is, amit az egyesület érdekében végzel.

A későbbiek során egy személyes találkozón folytathatnánk megkezdett témánkat.

További munkádhoz erőt, egészséget kívánok.

Gödöllő, 1997. október 6.

Üdvözlettel:

dr. Gémesi György

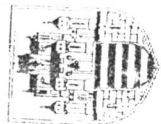

2100 Gödöllő Szabadság tér 7.

(28) 420-004, 420-005

Fax: (28) 430-180

Esztergom Város
Polgármesteri Hivatala

TELEFAX

A hívott állomás száma: 216-4555
A hívott állomás neve: Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédő Egyesület
A hívott személy neve: Lieber Tamás úr részére

Küldött lapok száma (ezzel a lappal együtt): 1

SZÖVEG:

Tisztelt Lieber Úr!

A „Polgármesterek és Természetvédelmi Szekemberek Regionális Találkozója” szülő meghívóját köszönettel megkaptam. A találkozón előzőleg egyeztetett programom miatt sajnos nem tudok résztvenni.

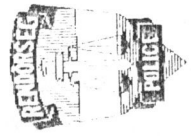
Esztergom, 1997. november 19.

Tisztelettel

Dr. Kónbóczy Csizdó
polgármester

ESZTERGOM, HED.

03 53 23300

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYEI
RENŐR-FŐKAPITÁNYSÁG
ESZTERGOMI RENŐRKAPITÁNYSÁG
V E Z E T Ő J E

2500 Esztergom Kiss János althgy. u. 27. 2/ 2501 Esztergom, Postafiók. 70
☎ (033) 315-291, BMF(21) 73-42, 73-50 FAX: (033) 312-400, 73-00 v. 73-88

Szám: 23/53/97. Ált.

Lieber Tamás Úr

Benedek Endre Barlangkutató és
Természetvédő Egyesület Elnöke

D o r o m
Szent Erzsébet u. 12.
2 5 1 0

Kedves Tamás!

Köszönettel vettem kedves meghívásodat az Aggteleki barlangturára. Nagyon sajnálom, de
más elfoglaltságom miatt nem tudok a túrán részt venni.

Főbbeli munkatársakhoz kívánok sok sikert!

Esztergom, 1997. november 19.

Baráti üdvözléssel!

Boglárka Péter
Központi Rendőrfőkapitány

H G
HOTELI TURIZEM
GOSTINSTVO
P.O. SEŽANA

Mr. Tamas Lieber

Fax : 0036/121-64-555

NAS ZNAK: /

VAS ZNAK:

DATUM:

21. 10. 1997

Dear Mr. Lieber !

You can visit the Škocjanske jame between 23rd and 26th October at 10 a.m. and 1p.m.

We give you a reduced price of the entrance ticket - 1.000 SIT per person (the official is 1.500 SIT).

The Postojna cave has visits in October at : 10a.m. 12.00 , 2 p.m and 4 p.m..
Their fax number is: 00386/67-24-870.

Sincerely yours !

Teh ref. for
public relation

Ludvika Foški, l.r.

SPRÁVA SLOVENSKÝCH JASKÝŇ LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ

THE MANAGEMENT OF SLOVAK SHOW CAVES

Zsolt Csicsai
M. Corvina 1321/23
932 01 Veľký Meder

č. 574-97-Ln

Lipt. Mikuláš, 28. 5. 1997

Vážený pán Lieber!

S potešením som si prečítal Váš list o organizovaní tábora jaskyniarov na území Slovenska. Ako riaditeľa organizácie Správy slovenských jaskýň v Liptovskom Mikuláši ma potešilo, že máte záujem o poznávanie jaskýň, ktorých správcom je naša organizácia. Môžem Vás ubezpečiť, že naši pracovníci Vás počas prehliadky jaskýň čo najlepšie odborne oboznámia s danou jaskyňou. Výklad je zabezpečený formou reprodukcie v maďarskom jazyku. Akceptujeme Váš rozpis návštev jaskýň a tešíme sa na ďalšiu spoluprácu.

S pozdravom

Ing. Jozef Hlaváč
riaditeľ

*21 97 jaskyňa zo vstupom A. Lieber
m. Corvina 1321/23 v Liptovskom Mikuláši
Lipt. - 9 platí pre vstup z A. Lieber*

Vybavuje: Ing. Lazišťan

*med. prehlád - zdarma!
- foto - zdarma!*

A BEBTE 1997 - ÉVI PUBLIKÁCIÓINAK JEGYZÉKE
az egyesület sajtóarchivumából

<i>sor- szám</i>	publikáció címe	Kiadvány címe	Kelte
1.	Irány Szlovákia	DUE Hírek	április
2.	Természetvédők búváruháiban	Közhírré Tétetik Dorogon	április
3.	Szezon előtti takarítás a Pala-parton	Esztergom és Vidéke	április 17.
4.	Esztergom-kertvárosi hírek	24 Óra	április 11.
5.	Természetvédők búváruháiban	24 Óra	április 17.
6.	SAJTÓ FESZTIVÁL	DUE alkalmi kiadványa	április 26.
7.	IN MEMORIAM BENEDEK ENDRE	Turista Magazin	május
8.	Esztergom-kertvárosban zajlik az élet	K.- E.megyei Hírlap	május 6.
9.	Barlangi Koncert Aggteleken	Közhírré Tétetik Dorogon	június
10.	Több millió megyénknek	24 Óra	június 14.
11.	Barlangászok vére	24 Óra	július 19.
12.	Véradás a beteg gyermekekért	Közhírré Tétetik Dorogon	augusztus
13.	Véradás gyermekek javára	Népszabadság	augusztus 18.
14.	Szakmai programon Szlovákiában	Közhírré Tétetik Dorogon	augusztus
15.	Szakmai úton Szlovákiában	DUE Hírek	szeptember
16.	Egy barlangi élményem	DUE Hírek	szeptember
17.	Egy barlangi élményem	Pályázatfigyelő	1997/9.
18.	Egy barlangi élményem	Közhírré Tétetik Dorogon	szeptember
19.	Egy barlangi élményem	24 Óra	szeptember 4.
20.	Áramütés a Sátorkő-pusztai-barlangban	MKBT Műsorfüzet	szeptember
21.	Villám csapott a barlangba	24 Óra	szeptember 11.
22.	Villám csapott a barlangba	Népszava	szeptember 12.
23.	Villám a barlangban	Népszabadság	szeptember 12.
24.	Áramütés érte a	Magyar Nemzet	szeptember 12.
25.	Takarítanak a Strázsa-hegyen	24 Óra	szeptember 27.
26.	Kristályzene és gipszkristályok	24 Óra	október 6.

27.	Sátorkőpusztai Találkozó	K.- E. megyei Hírlap	október 6.
28.	Polgármesterek és Természetvédelmi Szakemberek ...	Esztergom és Vidéke	október 9.
29.	Duna-Ipoly Nemzeti Park lesz	Közhírré Tétetik Dorogon	október
30.	Új arcok a DUE vezetőségében	DUE Hírek	október
31.	A környezetvédelmi Tagozat exkluzív programjai	DUE Hírek	október
32.	Egy élményem barlangban	DUE Hírek	október
33.	Polgármesterek és Természetvédelmi Szakemberek...	DUE Hírek	október
34.	Cseppkövek	24 Óra	október 15.
35.	A szlovén kapcsolat	24 Óra	október 30.
36.	Barlangász Hírek	Turista Magazin	november
37.	Gyár és természet	24 Óra	november 14.
38.	Kővirágok (<i>Varga László fotója</i>)	Természetbúvár	november
39.	Aggteleki kirándulás	24 Óra	november 28.
40.	BAR(L)ANGOLÁS SZLOVÉNIÁBAN	Esztergom és Vidéke	december 4.
41.	Ízelítő a GLOBE Színházban	DUE Hírek	december
42.	Barlangtúrákon Szlovéniában	DUE Hírek	december
43.	DUE-program 1998.	DUE Hírek	december
44.	IN MEMORIAM BENEDEK ENDRE	Közhírré Tétetik Dorogon	december
45.	Fiatalok pályázati barlangtúrája	24 Óra	1998. január 17.
46.	Barlangásszá vált fiatalok	Közhírré Tétetik Dorogon	február
47.	Figyelem! Kinek adjuk az adónk 1%-át?	Közhírré Tétetik Dorogon	február
48.	Bar(l)angolás Szlovéniában	DUE Hírek	február
49.	Nyertes barlangászok	DUE Hírek	február
50.	Bemutatjuk a gipszbarlangot	DUE Hírek	február
51.	Barlangnézőben Szlovákiában	Turista Magazin	február

Magyarázat:

24 Óra - Komárom-Esztergom megyei napilap, **Közhírré Tétetik Dorogon** - Dorog Város Önkormányzatának kéthetente megjelenő kiadványa, **Esztergom és Vidéke** - Esztergom Város Önkormányzatának hetente megjelenő kiadványa, **DUE Hírek** - Diák-és Ifjúsági Újságírók Országos Egyesületének kéthavonta megjelenő kiadványa, **MKBT Műsorfüzet** - Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat kéthavonta megjelenő kiadványa.

DUE HÍRLEK

VIII. évfolyam 2. szám

A DUE információs kiadványa

1997. április

Irány Szlovákia

A tavalyi erdélyi kiránduláshoz hasonlóan idén sem lesz hiány a nyári programokban. A BEBTE szervezésében (Varga László vezetésével) Szlovákiába tehetnek egy nagyszerű kirándulást az érdeklődők. A programban Szlovákia Paradicsom, ezen belül néhány idegenforgalmi barlang (Dobsinai, Gombaszögi, Ochtinai, Szabadság-barlang) megtekintése, Magas Tátra, sőt egy-két napos lengyelországi kiruccanás is szerepel, és természetesen történelmi városaink és váraink megtekintése sem maradhat ki.

A BEBTE programjára idén is várjuk a DUE tagok jelentkezését. Hétfői kirándulások, barlangtúrák, szelvények, tanácsok és nyári táborok.

Érdeklődni és jelentkezni lehet: a (33) 331-622-es telefonszámon, valamint levélben az alábbi címen: 2510 Dong, Szent Erzsébet u. 12.

Időpont: 1997. július 28- augusztus 12.
részvételi díj: 15 000 és 20 000 Ft között, amiben benne van a kemping, a különböző busz és a múzeumi belépők díja is.
Jelenkezési határidő: április 20. (max. 15 fő jelentkezését tudjuk elfogadni)
Bővebb információ munkaidőben Lieber Tamástól (2164-600)

2

VIII. évfolyam 2. szám

Dorog Város Önkormányzatának lapja

8. évfolyam 7. szám

1997. április

Természetvédők búváruháiban

Április 13-án, vasárnap természetvédelmi napot rendezett a dorogi Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédő Egyesület.

A barlangászok tavaly novemberben a nyergesújfalui túzóttal közösen tisztították meg a Sátorköpuszlat-barlang falait, a minap pedig az esztergom-kertvárosi Palatinus-tónál kezdeményezték nagyakarú tiszítást, ahol a "kisöböl" részt szabadtisztították meg szeméttérhétől a mintegy 30 főből álló önkéntesek.

A program apropóját az adta, hogy nemrégiben született a BEBTE és a FTSK del-fun Klub Könyvbúvár Szakosztálya között. Ennek megfelelően a búvárok folyamatos merüléseikkel felméri és állandóan figyelemmel kísérik a tófenék állapotát, foto- és videodokumentációt készítenek, valamint az ott található szennyező hulladékok kiemelésével segítik a tó és tópart tisztántartását.

A programozat fő támogatója az esztergomi önkormányzat. Az akcióhoz a horgászok is csatlakoztak, jóllehet ettől enyhebbé ehatárota magát. A rendezvényt az esztergomi Rumpold Kft. segítette.

Lieber Tamás
BEBTE elnöke

ESZTERGOM és VIDÉKE

1997. ápr. 17. – 16. szám

✧ POLGÁRI HETILAP ✧

Ára: 50 Ft

Kertvárosi hírek

Szezon előtti takarítás a Pala-parton és a víz alatt

Hírvös, szelcs, de napos időben gyülekeztek a Palatinusz-tó Kassai utcai partján április 13-án délelőltől azok, akik a takarítási akcióban részt vettek. A szervező a *Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédők Egyesületét* volt. A víz partján csatlárákba rendezkedve zsebköcsökbe gyűjtötték a szemet minden faját. A víz alatt a budapesti *FTSK Delfin Könyvbúvár Szakosztály* leendő tagjai. Szinte hibetelen, menővi szemetet találtak és hozták a felszínre a birtok. A 8-10 fős vízben biztonságosan, szerveszeten mozogtak. A szemetet követő vízbejárt, nál csónakba emelték az iszapba ágyazódott hulladékokat a rajuk rakodótámaszait, csigákat, kagylóval együtt. Voltak ott bambacska-vízak, kerekpatrok, kőszelzet mosógépek és csantrángók, gépkocsigumók garmadája. De akadnak belőnőnőbök, gázvezetők és hűtőszekrények is. Az akció végére a szárazföldi és vízi takarítás eredménye megőltötte az oda készült öt köbmetres konténer.

VIII. ÉVFOLYAM 84. SZÁM ÁRA: 35 FORINT

1997. ÁPRILIS 11., PÉNTEK

KOMÁROM-
ESZTERGOM
MEGYEI

24 ÓRA

Tatabánya, Esztergom, Drog, Kisbér, Komárom, Nyergesújfalu, Oroszlány, Tata és környékük napilapja

Esztergom-Kertváros. A dorogi Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédők Egyesület április 13-án kezd meg az esztergom-kertvárosi Palatinusz-tó északi partjának tisztítását. A munkában részt vesz a fővárosi FTSK Delfin Klub könnyűbúvár-szakosztálya is. A búvárok a tó fenekéről emelik ki a bedobált és elszüllyedt gumiabroncsokat, hulladékokat. A szervezők a természetért aggódó érdeklődőket is várják. Akik szeretnének részt venni a tó tisztításában, vasárnap 10 órakor gyülekezhetnek a Pala kertvárosi strandjának bejáratánál.

Természetvédők búvárruhában

A dorogi Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédők Egyesület vasárnap természetvédelmi napot rendezett az esztergom-kertvárosi Palatinus-tónál. A nagytakarítás során a többszörrel szabadtították meg a szeméttől az önkéntesek.

Nemrégiben együttműködési szerződést írt alá a természetvédők egyesület és az FTSK Delfin Klub könnyűbúvár-

szakosztálya. A búvárok merüléseik során felméri és állandóan figyelemmel kísérik a tófenék állapotát, fotó- és videodokumentációt készítenek, valamint az ott található hulladék kiemelésével segítik a tó és a tópart tisztán tartását.

A hét végi akciót az esztergomi önkormányzat támogatta. A Rumpold Kft. és több horgász is segített a szervezőknek.

VIII. ÉVFOLYAM 89. SZÁM ÁRA: 35 FORINT

1997. ÁPRILIS 17., CSÜTÖRTÖK

KOMÁROM-
ESZTERGOM
MEGYEI

24 ÓRA

Tatabánya, Esztergom, Drog, Kisbér, Komárom, Nyergesújfalu, Oroszlány, Tata és környékük napilapja

Fesztivál SAJTÓ

Diák- és Ifjúsági Újságírók Országos Egyesülete

DUE-TAGOZATOK

Operatív bizottság:
a DUE legaktívabb tagjainak csoportja. A csoport tagjai sajtófejlesztőkre járnak, részt vesznek hazai és külföldi rendezvényeken. Koordinátor: az elnökség és Kaczián Gábor.

Számitás- és hirdástechnikai tagozat:
a DUE technikai munkáit, táborokban a helyi stúdiós szolgáltatást látja el.

Külföldi tagozat:
a DUE külföldi kapcsolatát, a European Youth Press, valamint a kétfoldi kapcsolatokat szervezi. 1997-ben nemet, francia csereprogramokra lesz lehetőség. Vezetője: Váry Gábor.

Könyvezetvédelmi és természetjáró tagozat:
szakmai programokat, táborokat és kirándulásokat szervez. Szorosan együttműködik a Benedek Endre Bartlangkutató és Természetjáró Egyesülettel. 1997-ben egy kötetet jelentetnek meg. Vezetője: Lieber Tamás, Varga Ferenc.

Népdíktárolási és Tettlen ért szavak nyelvművelő tagozat:
alkalmi irodalmi estek, összeállítások, kiadványok. A Népdíktárolás 3. száma kiadásra (és támogatásra) vár. Vezetője: Károly György Tamás.

Sporttagozat:
találkozókat tart, tábori sportcsoportot szervez.

Földtagozat:
pályázatokot ír ki, fotós kirándulásokat, szakképzést, valamint kiállításokat és kiadványt terveznek.

Tanári tagozat:
a diákjagot segítők tanárok, a közfoglalkozási önkormányzatok, a kommunikáció fakultások tanárainak köre. Találkozási alkalmak a székesfehérvári tanári-díjak hétvégék. Vezetője: Csányi László.

DUE társadalmi szakmai tanácsadó testület:
tekinthető újságírókból, médiatanárokból álló testület. Vezetője: Lindenberger Tamás.

A IV. Országos Ifjúsági Sajtófesztivál alkalmi kiadványára 1997. április 26.

Szerkesztő:
Kaczián Gábor

Szerkesztőbizottság:
dr. Balázs Géza Szalay József

Acquát:
Heiling Zsolt Felelős kiadó: dr. Tomszer Miklós

Iroda:
1148 Budapest, Örs vezér tere 11. fsz. 1. E-mail: due@mail.nal.hu

Levelezim:
1576 Budapest Pf. 10

Telefon/fax:
222-8213

Myomdai előkészítés:
A-Z Kiadó Készült a Cserben Kft. nyomdájában.

DUE-Rádió a fesztiválon

18.30 Színházterem RENDKÍVÜLI DUE KÖZGYŰLÉS

Sajtó SAJTÓ

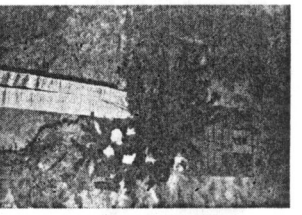
IN MEMORIAM

BENEDEK ENDRE

1987-ben sajnos szegényebbek lettünk egy olyan emberrel, aki mind a hivatásában, mind pedig kedvelésében példátértékűt és maradandót alkotott. Dorogi bartlangkutatóként – jóllehet személyesen nem ismertem őt – barátainkkal együtt részese lehetek annak a csodálatos örök-ségnék, melyet gyermekeink keresztül hagytak az utókorra. Szőljon hát elbeszéléstünk arról az emberről, akiknek életúja – a sikeres és kudarcok mellett – egy magyszerű történet is a szeretőit és embereitől.

Benedek Endre és családja ez időt írti Bicskén lakott. Bicskénre 1994. december 24-én jöttek be a szovjet csapatok. Benedek máj 25-én jelentkezett a Kármán partnereknél, akik két nap múlva a páncéltároló vitte ki a bányászot megkezdésére. Azonnal szervezni kezdte a munkát. Összeszedte a megmaradt hívtörök, angyalokat, elkerült a megmentést pénz is, amiből fizetni tudta a dolgozókat.

Benedek Endre és családja ez időt írti Bicskén lakott. Bicskénre 1994. december 24-én jöttek be a szovjet csapatok. Benedek máj 25-én jelentkezett a Kármán partnereknél, akik két nap múlva a páncéltároló vitte ki a bányászot megkezdésére. Azonnal szervezni kezdte a munkát. Összeszedte a megmaradt hívtörök, angyalokat, elkerült a megmentést pénz is, amiből fizetni tudta a dolgozókat.

Benedek Endre 1912. május 13-án született Egerecskén. Először iskolai tanulmányait Pecs-bányában, a gimnáziumot Pécsen végezte. 1930-ban iratkozott be a Soproni Bányász- és Erdőmérnöki Főiskolára. Bányamérnöki oklevelet 1934-ben szerzte meg. 1935-37 között amerikai jogász-képzésen vett részt a New York-i egyetemen. 1935-ben a Pécsi Erzsébet Tudományegyetem jog- és államtudományi karán. Először munkálkodott 1934. december 2-án a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1935-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1935-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

1940-ban Benedek Endre főmérnököt, hozozást igazgatót, a Mátészalkai Bányászati és Kohászati Vállalat igazgatóját. 1941-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1942-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

1943-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1944-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1945-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

1946-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1947-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1948-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

1949-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1950-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1951-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

menyék szerint is eszakioldalon szep, több mint 200 dűnából álló gyűlömlényi góti gipsz-kristályok és kőolajlevegő bányászati területet. Benedek Endre nagyon szerette a sportot. Rikécsei József tiszvizesével kézen voltak a góti sportélet utóéi, megmentésért. Először is a túrlepánciolt alaptól meg, amelynek tőrt a pécsi Erzsébet Tudományegyetem jog- és államtudományi karán. Először munkálkodott 1934. december 2-án a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1935-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

1940-ban Benedek Endre főmérnököt, hozozást igazgatót, a Mátészalkai Bányászati és Kohászati Vállalat igazgatóját. 1941-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1942-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

1943-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1944-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1945-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

1946-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1947-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1948-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

1949-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1950-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1951-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

1952-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1953-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1954-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

1955-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1956-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1957-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

1958-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1959-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1960-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

1961-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1962-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1963-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

1964-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1965-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1966-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

1967-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1968-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1969-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

1970-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1971-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1972-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

1973-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1974-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1975-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

1976-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1977-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1978-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

1979-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1980-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1981-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

1982-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1983-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1984-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

1985-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1986-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1987-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

1988-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1989-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1990-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

1991-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1992-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1993-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

1994-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1995-ben a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban. 1996-ban a Magyarországi Európai Gazdasági és Előrelépési Társaságban.

Élőben

1997. MÁJUS

20

Lieber Tamás

A természetiárástól a sakkrig

Esztergom-Kertvárosban
zajlik az élet

Kulturális érdekességek

Esztergom-Kertvárosban öt éve látványosan megújult a kulturális élet. Ekkor neveztek ki Madaras Istvánt a Fejér Géza Művelődési Ház vezetőjévé. Vele beszélgettünk tenyekről, tervekéről.

– Miért vált önállóvá a művelődési ház?

– Részben az Esztergomtól való távolság miatt. Meg aztán így rugalmasabban azítni így rugalmasabban gondoskodhatunk az itt élőkért. Az intézmény fő profilja a nyugdíjasok működésének biztosítása. Gondoskodunk elkezdték a színi- és látogatásokat szervezünk számukra.

Fonosnak tartjuk, hogy az ősziek életét színesítse, ezáltal kellemesebbé tegyük. Ebben a mai kispénzi világon ez nagyon fontos.

– Honnan van Önben ez a nagy hív, fantázia, erő?

– Az élet formált ilyenkor. Korábban tanítottam, tanítottam a gyerekekkel tördöntem. Arra törekedtem, hogy megismerjék és megszeressék a természetet, a színházat, a könyveket. Kirándulásokon, táborokban ismerkedtünk az élővilággal, gombaszárral és folvathatnám.

Akkor gyermekként megszeretük a természetet, azok felnőtökként is szeretik. Szeretek tördönti a gyerekekkel és az idősekkel. Sok gondoskodást, szeretetet igényelnek.

– Mesehite jelenlegi programjairól?

– Hogyne! Akit a kertész-

kedés érdekel, az arról hallhat, vehet részt gyakorlati bemutatóon. Mások sakkozhatnak, gyógytornáznak, barlangászknak, van varró és kézimunka szakkörünk. Kiállításoknak adunk otthont.

Majlissokat és nyárihúsvétot rendezünk. Igen sokan részt vesznek ezekben. Felejtethetünk elmenyt gyűjtönné.

Koncertjeiken helyi és ismert hazai művészek lépnek fel, meg tudjuk hallgatni szívből tesszük a nyárihúsvétot. A legközelebb a természetjárás és a barlangászat áll hozzám, ezeket gyerekkoromtól szerettem.

Szorosban együttemkedünk a dorogi barlangászokkal. Tavaly részt vettünk a Sátorkői barlang 50. évfordulójának szervezésében és az ünnepségen is részt vettünk. A dorogi Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédő Egyesület tanácsadójává is vagyok.

– Most már, hogy izzelítőkaptunk programjairól, hallhatunk tervekről is?

– Számos izgalmas kirándulást szervezünk. Május 18-án megtekinthetjük nyugdíjasainkkal a Szemlőhegyi barlangot és Visegrádot. Szentendre nevezetességét, Tervezünk virágkötő és gombásmérő tanfolyamot is.

Lesznek bálók és esküvők, és sok szakkörünk, vagy szabad otthont ünni, Mi otthont adunk és szíves programokat. **Terény János**

HÖZHÍRÉ
DOROGON
MÉNEK

1997. június

Dorog Város Önkormányzatának lapja

8. évfolyam 10. szám

Barlangi Koncert Aggteleken

Idén is fellép Aggteleken a Magyar Szimfonikus Zenekara

A májusi egy csodálatos helyszínen - a Baradla-barlang fantasztikus akusztikájú Hangversenytermében kerül megrendezésre.

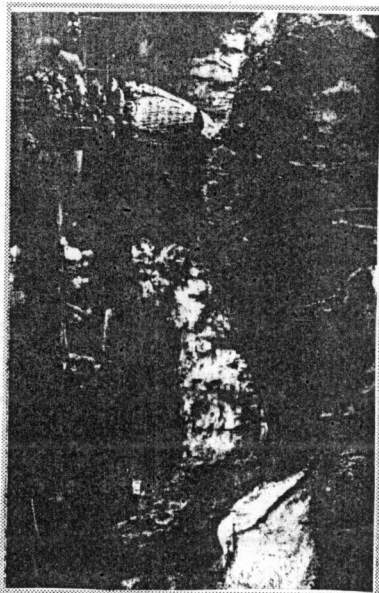
Az időpontok:

1997. július 26. - július 27. 15 óra

A programban Kesselyk Gérgy vezényletével az alábbi műveket hallhatjátok:

- Wagner: A bőségg hollandi - nyitány
- Muszorgszky: E j a kopár hegyen
- Liszt: Les preludes

A BEBTE Jövőtőlbeli legvelvétel és rendelés itt dorogon az Arany János Városi Könyvtárban
A belépők 1000 Ft-os egységáron kaphatók

KÖZHIRRÉ TÉTELK

1997. augusztus

Dorog Város Önkormányzatának lapja

8. évfolyam 12. szám

Véradás a beteg gyermekekért

A Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédegyesület a fővárosi Heim Pál Gyermekkórházzal közösén véradási szertev a beteg gyerekek megegytésére.

A véradás ideje 1997. augusztus 23-án (szombaton) 10 órától lesz az esztergom-kertvárosi Fėja Géza Múvelődési Házban. Mellesleg ez idő alatt zajlik majd a hagyományos Dreher Sörészivái is a szomszédos dorogi Schmidt villa kertjében. A BÉBTE kéri azoknak a személyeknek, szervezetelemek, önkormányzatoknak a véradáson való részvételét, akik szívügyüknek tekintik a beteg gyermekek adott esetben gyors és szakszertu egészségügyi ellátását. A véradók bejgyógyászati és laboratóriumi szűrővizsgálaton is átsznenek, jutalmuk pedig hiteg sör-üdítő, illetve szendvics lesz.

32 oldal

Melléklet: Medicina

Ára: 47 Ft

NÉPSZABADSÁG

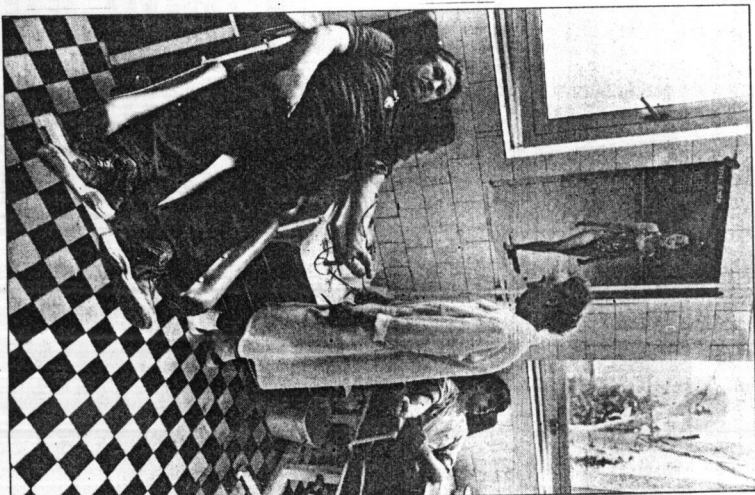
ORSZÁGOS NAPILAP

55. évfolyam, 192. szám, első kiadás

1997. augusztus 18., hétfő

Véradás gyermekek javára

Véradási szertev a leukémias városi Fėja Géza Múvelődési és gerincvelő-átültetett gyer- Házban. A kezdeményezéshez meket javára a dorogi Benedek a Magyar Karszt- és Barlang- Endre Barlangkutató és Ter- kutató Társulat esként jelez- mészertvédelmi Egyesület a te csatlakozási szándékát, ök Heim Pál Gyermekkórház köz- elsősorban a civil szerveze- remlkódésével. A véradásra ket kérik fel a részvételre. A augusztus 23-án szombaton 10 véradók bejgyógyászati és la- boratóriumi szűrővizsgálaton óráról várják a segítő szándékú boratóriumi szűrővizsgálaton embereket az Esztergom-kert- is részt vesznek.

A véradókat is szűrnek

SZABÓ BARNABÁS FELVÉTELE

Szakmai programon Szlovákiában

A BEBTE 19 tagja a Szlovák Barlangász Szövetség jóvoltából kététes szakmai táborozáson vesz részt a szomszédos országban.

A programban szerepelt elsősorban a szlovák idegenforgalmi barlangok megismerése, régi történelmi váraink és váraink megtekintése, a Magas Túra és a Szlovák Paradicsom legimpozansebb részének bejárása.

Az esős időszak ellenére, szakmai szempontból értékesnek mondható programon lehetőségnk volt tanulmányozni Szlovákia idegenforgalmi barlangjait, azoknak a természetvédelmi szempontból magas színvonalú kiépítését és üzemeltetését. A tábor során hosszú távú együttműködés született egyesületünk és a szlovák hatóság között.

A BEBTE ezúton is köszöni a dorogi Autotrans Kft-nek és a Rumpold Esztergom Kft-nek a magyelleki támogatását.

Lieber Tamás

1997. augusztus

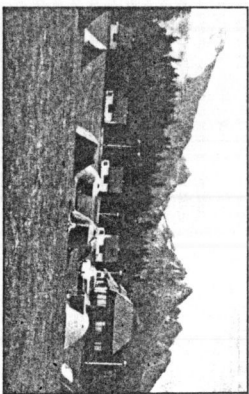
8. évfolyam 13. szám

DUE ÉLÉREK

VIII. évfolyam 4. szám A DUE információs kiadványa 1997. szeptember

Szakmai úton Szlovákiában

A BEBTE 19 fővel vett részt a DUE Hírekben is meghirdetett kiránduláson a szomszédos Szlovákiában. Az igen összetett programban a régi magyar városok és várak (kb. 15) megtekintése mellett a Magas Túra és a Szlovák Paradicsom gyönyörű táját is szemügyre vehettük. Persze (ez természetesen) az idegenforgalmi barlangokat sem hagytuk ki. A Szlovák Barlangász Szövetség támogatásával, szakmai vezetés mellett járhatunk be a világhírű

Köszönetnyilvánítás A BEBTE ezúton is köszönetét fejezi ki Csicsai Zsoltnak, aki a szlovákiai barlangász tábor megélőzden, illetve a tábor ideje alatt támogatásával és a hivatalos szervekkel történő közbenjárásával segítette a csapatot.

2

VIII. évfolyam 4. szám

Egy barlangi élményem

A Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédő Egyesület pályázatát hirdeti 12-18 éves diákok számára Egy barlangi élményem címmel. Olyan, max. 4 oldalas írást várunk, amelyek egy-egy valós barlanglátogatás élményét mutatják be. A zsűri előnyben részesíti azokat a pályamunkákat, amelyek kiterlenek a barlangjárás esetleges veszélyforrásaira is. Az idegenforgalmi (nyilvánosan látogatható) barlangok esetében a kiépítéssel kapcsolatos jó és rossz benyomások egyaránt fontosak lehetnek. A pályázatokat 1997. szeptember 30-ig várják a következő címre: BEBTE, 2510 Dorog, Szent Erzsébet u. 12. A borítékra rá kell írni: Pályázat. A pályázat mellé rövid bemutatkozó írást is kérnek. A legjobb írásokat könyvvél, tárgyi ajándékkal jutalmazzák, valamint főlajtnálk közlése a Turista Magazin számára. A DUE három különdíjat is ad a pályázóknak.

8

VIII. évfolyam 4. szám

Pályázat 1997/9

TELEPÜLÉSEKNEK, INTÉZMÉNYEKNEK, KÖZÖSSÉGEKNEK

Tárgymutató

Tárgyszó	Beadási határidő	Azonosító szám
-A hónap lehalálójá" cím alkalmazzott kutatás - munkahely	97. 10. 15.	97/3/35.
tipoldi tovelbkepzés	97. 10. 25.	97/8/5.
art-mozs kialakítása	97. 10. 15.	97/4/20.
Artsikak mdvészai, mthvészeti	97. 12. 01.	97/9/8.
mendzser-osztónálj	97. 10. 15.	97/4/20.
art-vidéctékaik bnyítésc	98. 01. 31.	97/9/29.
Az Ev Diákújságja díj	98. 01. 31.	97/9/29.
Az Ev Diákújságja díj	98. 01. 31.	97/9/29.
barlangkutatás - leírás	97. 09. 30.	97/9/32.
barlangkutatás díjzet	97. 10. 25.	97/8/5.
biogratiak kesztése	97. 10. 30.	97/6/9.
civil szervezeteik támogatása	97. 11. 01.	97/4/8.
Comenius I program	97. 11. 01.	97/9/18.
demokratikus kézelet - gyermek, ifjúsági	97. 10. 26.	97/8/20.
diktámkese diákújságokban	97. 09. 30.	97/9/28.
diktámkésítés - honismeret	97. 09. 30.	97/9/30.
egészséges életmódra nevelés	97. 11. 01.	97/9/23.
egészségügyi cikláts - minőségjavítás	97. 10. 26.	97/9/8.
egészségügyi ellátó szervezet	97. 10. 26.	97/5/11.
egészségügyi gazdasági elemzés	97. 10. 25.	97/8/5.
eladomtvészeti képzési program	97. 09. 30.	97/9/4.
emlékpanelek készítése	97. 10. 31.	97/8/17.
épitési Kormányzat védelme	97. 11. 01.	97/9/19.
Európai Oktatási Projekt	97. 11. 01.	97/9/18.
exportképes termékek fejlesztése		97/2/36.
felzárni és felszín alatti vizek védelme	97. 09. 30.	97/9/19.
festészet/grafika	97. 10. 04.	97/8/37.
filmes rendezvények	97. 10. 15.	97/4/20.
Filmnovella megírása	97. 09. 15.	97/9/22.
foglalkoztatási Kérdvány - nonprofit	97. 09. 30.	97/5/19.
foglalkoztatási programok - nonprofit	97. 09. 30.	97/5/17.
foto - szinesdla	97. 09. 15.	97/8/30.
fordítványtelek megjelenteése	97. 09. 30.	97/9/23.
forrásvizészet - Altdóid	97. 09. 20.	97/9/27.
grafikák publikálása	97. 09. 30.	97/9/23.
gyerekszíniáz	97. 09. 30.	97/8/23.
hágyományápolás - Zala hátrányos helyzeiti	97. 11. 15.	97/7/28.
munukanálküllek	97. 10. 30.	97/9/14.
foglalkoztatás		
hazai ciklusmvtvészeti fejlesztése	97. 09. 22.	97/9/20.
énekek	97. 09. 30.	97/8/38.

97/9/32. Egy barlangi élményem

A Benedek Emdre Barlangkutató és Természetvédő Egyesület (BEETE) pályázatot hirdet 12-18 éves diákok számára Egy barlangi élményem címmel.

Olyan, max. 4 oldalas írásokat várunk, amelyek egy-egy valós barlanglátogatás élményét mutatják be.

A zsűri előnyben részesíti azokat a pályamunkákat, amelyek ki-
térnek a barlangjárás esztétikus veszélyforrásaira is.
Az idegenforgalmi (nyilvánosan látogatható) barlangok esetében a
kiepítéssel kapcsolatos jó és rossz benyomások egyaránt fontosak
lehetnek.

**A pályázatokat 1997. szeptember 30-ig várják a következő
címe: BEETE, 2510 Dorog, Szent Erzsébet u. 12.**

A hirdetésre rá kell írni: Pályázat.

A pályázat mellett rövid bemutatkozó írást is kérnek.
A legjobb írásokat könyvvél, tárgyi ajándékkal jutalmazzák,
valamint felajánlják közlésre a Turista Magazin számára. A Diak-
és Ifjúsági Uniók Országos Egyesülete három különdíjat ajánl
fel a pályázóknak.

KÖZHÍRRÉ VÉTELEK

1997. szeptember

Dorog Város Önkormányzatának lapja

8. évfolyam 14. szám

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS!

Egy barlangi élményem

A Benedek Emdre Barlangkutató és Természetvédő Egyesület, valamint a Diák- és Ifjúsági Uniók Országos Egyesülete közös pályázatot hirdet 12-18 éves diákok számára "Egy barlangi élményem" címmel.

Olyan, maximum 4 oldalas írásokat várunk, amelyek egy-egy valós barlanglátogatás élményét mutatják be. A zsűri előnyben részesíti azokat a pályamunkákat, amelyek ki-
térnek a barlangjárás esztétikus veszélyforrásaira is. Az idegenforgalmi (nyilvánosan látogatható) bar-
langok esetében a kiepítéssel kapcsolatos jó és rossz benyomások egyaránt fontosak lehetnek.

A pályázatokat 1997. október 31-ig várják a következő címe:

BEETE, 2510 Dorog, Szent Erzsébet u. 12.

A hirdetésre rá kell írni: BEETE - DÖE pályázat

A pályázat mellett rövid bemutatkozó írást is kérnek (életkor, iskola, szabaddis élekvény-ség). A legjobb írásokat értékes könyvekkel, tárgyi ajándékokkal, exkluzív programokon való részvétellel és egyéb megajándékokkal jutalmazzák, valamint közlési lehetőséget biztosítanak a Turista Magazinban.

Lieber Tamás
BEETE elnöke

KOMÁROM- ESZTERGOM MEGYEI

24 ÓRA

Tatabánya, Esztergom, Dorog, Kisbér, Komárom, Nyergesújfalu, Oroszlány, Tata és környékük napilapja

Pályázati felhívás

Egy barlangi élményem

A dorogi székhelyű Benedek-Endre Barlangkutató és Termékszervező Egyesület (BEBTE), valamint a Dák- és Ifjúsági Újságírók Országos Egyesülete (DUE) közös pályázatot hirdet 12-18 éves diákok részére. „Egy barlangi élményem” címmel. Olyan, maximum 4 oldalas frásokat várunk, amelyek egy-egy valós barlanglátogatás élményét mutatják be. A zsűri előnyben részesíti azokat a pályamunkákat, amelyek kiemelt barlanglátogatás esetleges veszélyforrásaira is. Az idegenforgalmi (nyilvánosan látogatható) barlangok esetében a kiépítéssel kapcsolatos jó és rossz benyomások egyaránt fontosak lehetnek.

A pályázatokat 1997. október 31-éig várják a következő címre: **BEBTE, 2510 Dorog, Szent Erzsébet út 12.** A borítékra rá kell írni: **BEBTE-DUE pályázat.**

A pályamunkák mellé rövid, bemutatkozó frászt is kérnek (életkor, iskola, szabaddis levetésség). A legjobb frásokkal, könyvekkel, tárgyi ajándékokkal, exkluzív programokon való részvétellel és egyéb meglepetésekkel jutalmazzuk, valamint közlési lehetőséget biztosítunk a Turista Magazinban.

MAGYAR KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓ TÁRSULAT

UIS
Kongresszus

SOCIEDADE
BRASILEIRA DE
ESPELEOLOGIA

BRAZÍLIA
2001

1997
SZEPTEMBER-OKTÓBER

MŰSORFÜZET

Áramítás a Sátorkő-pusztai-barlangban

Augusztus 9-én a Sátorkő-pusztai-barlangban vezetünk túrát, amikor egy igen érdekes természetjelenséget tapasztalunk.

A bejáratnál 10 m-re, szintben pedig 5 m-re tartózkodunk amikor négyünkkel hirtelen erős áramítás ért. A feszültséget, mely a hálózati 220 V-os feszültséggel lehetett egyenértékű, ez idővel már korábban volt, szerencsém megismerkedni, velhetőleg a nedves sziklatábla csapódó villámlevezetőedése okozta. Erdőkészségre a dolognak, hogy a barlang legrészletesebb részében, a Kriszta-terem közelében tartózkodunk. Az már csak a szerencse műve, hogy Komolyabb balsort nem történt, ugyanis még rágódomni is rossz, ha éppen kiterít részen maszk valaki, vagy akár a bőrpírt vaslátrák egyikén. A csak egy pillanatra tartó izomgörcs és bomlás bizonyára elengedten velünk a biztonságosról kell kasszkódni.

Természetesen általánosítani a történetekből nem lehet, a helyi adottságoktól teljesen szemügyre vennünk. A barlang bojárata fölötti sziklatal nyírt, így könnyű próbá a zvarathokból lecsapo villámoknak, nem beszélve a fegyveresek lecsordogáló vizről.

Elképzelhető, hogy a mélyebb részekben ez nem fordul elő, bár a Sátorkő-pusztai-barlang egybelet sem nevezhető mélynek (49 m). Mielőtt leírnam volna a történetet, több kutatólatásamat is megkérdeztem, tapasztalt- vagy hallott-e már hasonlóról. A válasz nagyjából volt.

A következőket viszont egyetelmű, nem árt esetenként ezzel a kockázattal is számolni.

**KOMÁROM-
ESZTERGOM
MEGYEI**

24 ÓRA

Tatabánya, Esztergom, Doro, Kisbér, Komárom, Nyergesújfalu, Oroszlány, Tata és környékük napilapja

Villám csapott a barlangba

Rendkívül ritka, s ugyanakkor veszélyes természeti jelenségnek lehettek átélői a minap a dorogi barlangkutató egyesület tagjai és vendégeik. A sátorkópusz-tal barlangban tartózkodó kutatókat és látogatókat áramütés érte.

A bejárati sziklafalba ugyanis villám csapott be, amelynek energiája a nedves repedések átvezetődött le, s járt fel szilikisültséssel. A barlangban tartózkodók az eset bekövetkeztékor éppen pihenő tartózkodtak, s emiatt nem történt tragédia. Ha akkor éppen másznak volna a sziklafalon, akkor a villámias miatt bekövetkezett végtagzsihasadás feladatának tartja legfontosabb feladatának.

miatt bizonyos baleset következett volna be. ***

Komárom-Esztergom megye egyiként az ország új nevezet barlangos megyéi közé tartozik. A területen sztoz Gerecs, Pilis és Vértes hegységeken több száz barlang ismert. A Doro közelében lévő sátorkópusz-tal 1944-ben, kőhányászás közben fedezték fel. Hossza több mint 200, mélysége pedig 43 méter. Hévízes ásványkincs-curopai hírd volt, de többször iszonyú pusztításnak esett áldozatul. A Benedek Erdre nevét viselő barlangkutató és természetvédő csoport a megmaradt értékek őrzését és az újabb felkutatásait tartja legfontosabb feladatának.

NÉPSZAVA

ALAPÍTVÁ 1873-BAN

NÉPSZAVA

Villám csapott a barlangba

MTI-információ

Rendkívül ritka és veszélyes természeti jelenséget éltek át a minap a dorogi barlangkutató egyesület tagjai és vendégeik. A sátorkópusz-tal barlangban tartózkodó kutatókat és látogatókat 10 méteres mélységben áramütés érte. Utóbb kiderült, hogy a bejárati sziklafalba villám csapott be, melynek energiája a nedves repedéseken át levezetődött, s feszült-ségkísültséssel járt. A barlangban tartózkodók az eset bekövetkeztékor éppen pihenőt tartottak, s emiatt nem történt nagyobb baj. Ha akkor éppen másznak volna a sziklafalon, akkor a villámias miatt bekövetkezett végtagzsihasadás bizonyosan balesethez vezetett volna.

NÉPSZABADSÁG

1997. szeptember 12., péntek

ORSZÁGOS NAPILAP

55. évfolyam, 213. szám, első kiadás

Villám a barlangban

MTI-ELENTÉS

Bendixvill rítka, s ugyanakkor veszélyes természeti jelenséget élhetek át a minap a dorogi barlangkutató egyesület tagjai és vendégeik. A sátorkopuszta barlangban tartózkodó kutatókat és látogatókat 10 méteres mélységben aramitús érte. Utóbb kiderült, hogy a bejárati sziklatábla villám csapott be, melynek energiája a nedves repedéseken át levezetődött, s jart feszültségkísérettel. A barlangban tartózkodók az eset bekövetkezésekor éppen pihenő tartottak, s emiatt nem történt nagyobb baj. Ha akkor éppen másztak volna a sziklatalon, akkor a villámcsapás miatt bekövetkezett végtagzsibbadás biztosan halálosan vezetett volna.

Komárom-Esztergom az ország barlangos megyéi közé tartozik: a Gerecse, Pilis és Vértes hegységében ugyanis több száz barlang ismert. A Dorog közelében lévő sátorkopuszta 1944-ben, Kobányászás közben fedezték fel. Hossza több mint 200, mélysége pedig 49 méter. Hévízes ásványkincse európai hírt volt, de többször is a pusztításnak esett áldozatul.

– Aramitús érte a sátorkopuszta barlangban, 10 méteres mélységben a dorogi barlangkutató egyesület tagjai és vendégeiket. Utóbb kiderült, hogy a bejárati sziklatábla villám csapott, melynek energiája a nedves repedéseken át levezetődött, s ez feszültségkísérettel jart. A barlangban tartózkodók szorongással és félelemmel tartották. Ha éppen a sziklatalon másztak volna, akkor a villámcsapás miatt bekövetkezett végtagzsibbadás biztosan halálosan vezetett volna.

Magyar Nemzet

<http://www.magyarnemzet.hu>

Ára: 42 Ft Gazdaság és Vásári krónika melléklettel

ALAPÍTOTTA: PETHŐ SÁNDOR PÉNTEK, 1997. szeptember 12. LX. évfolyam, 213. szám

VIII. ÉVFOLYAM 226. SZÁM ÁRA: 35 FORINT

1997. SZEPTEMBER 27., SZOMBAT

KOMÁROM-
ESZTERGOM
MEGYEI

24 ÓRA

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE

Tatabánya, Esztergom, Dorog, Kisbér, Komárom, Nyergesújfalu, Oroszlány, Tata és környékük napilapja

Takarítanak a Strázsa-hegyen

A dorogi székhelyű Benedekpusztai barlang és Természetvédelmi Egyesület a hetvégén rendezi meg évi szokásos takarítást a Nagy Strázsa-hegy környékén.

A résztvevők a szomszós hüladekői tisztítják meg a Sátorkopuszta barlang környékét, a Strázsa-barlang udvarát, valamint a Tábla-hegy területét. A takarítást a Nagy Strázsa-hegy 27-én, 10 órakor várják a Sátorkopuszta-barlang bejáratánál.

KOMÁROM-
ESZTERGOM
MEGYEI

24 ÓRA

Tatabánya, Esztergom, Dorog, Kisbér, Komárom, Nyergesújfalu, Oroszlány, Tata és környékük napilapja

Zene Dorog és Esztergom között – a barlangban

Cseppkövek

A Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédő Egyesület barlangi összejövetelén a kiváló zenész, St. Martin koncertet adott a gipszkristályairól híres Sátorköpusztai-barlang előtt. Ez alkalommal nyilatkozott lapunknak.

– Úgy indult az ötlet, hogy három évvel ezelőtt az Aggteleki-cseppkőbarlangot látogatunk meg a St. Martin klub baráti társasággal – mára már körülbelül ötszázan vagyunk... – Mivel mindannyian rajongunk a természetért, gondoltam, hogy elkauzolom őket és magamat is a barlangba. Soha nem jártam ott ezelőtt, és ami-

kor a helyiektől érdeklődtem, hogy zavarná-e őket egy esetleges koncert a barlangban, nagyon kedves válaszokat kaptam, hogy sőt, ellenkezőleg.

– Létrejött a koncert, a helybeliek is nagy számban jöttek el, voltunk vagy ezeröttszázan, ami egy ötszáz fős faluban elég jó létszám. Három éve már, hogy minden évben csinálunk ilyen hangversenyt, és a látogatottság nem csökken. Nagyon boldog voltam, és az első ilyen esetben kimentem a közönség elé, és minden kísérlet nélkül, csak a szaxofont használva, köszöntöttem a jelenlevőket. Szép volt, és arra gondoltam, hogy ezt a motí-

vumot fel kellene használnom a következő lemezemen, anynyira jól sikerült. Szerencsére, egy barátom felvette ezt a számot, és ebből született Cseppkövek című dalom, amelyben a csodálatos környezettel kapcsolatos érzéseimet fogalmaztam meg.

– A közelmúltban találkoztam Lieber Tamás barátommal, aki az itt található gipszkristály-barlang szerelmese, és elmondta nekem ezt természeti csodát. Gyakran járok erre autótól, és mindig rámszólnak, akikkel utazom, hogy előre nézzek, ne mindig a tájon legeltessem a szememet... Hát ebben a tájban van a barlang, és én könnyen ráálltam, hogy itt lépek fel.

– A legújabb albumom tegnap késő éjszaka készült el, de

St. Martin: Ez egy boldog pillanat
FOTÓ: B. J.

a közönséggel szívesen találkozom ilyen szokatlan időpontban is, mert mint az új album egyik száma mondja, ez egy boldog pillanat. kml

KOMÁROM-
ESZTERGOM
MEGYEI

24 ÓRA

Tatabánya, Esztergom, Dorog, Kisbér, Komárom, Nyergesújfalu, Oroszlány, Tata és környékük napilapja

Külföldre kacsingatnak a dorogi barlangászok

A szlovén kapcsolat

Nemzetközi kapcsolathételeket tűzött ki maga elé edül a dorogi színhelyű Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédelmi Egyesület (BEBTE). A részletekről Lieber Tamás, a szervezet elnöke tájékoztatta lapunkat.

Lieber Tamás elmondta: a BEBTE néhány tagja a közel-múltban kapcsolathételei céljából Szlovénia látogatott.

A világhírt Skocjani- és Postojna-barlangok bejárása után (az előbbi gigantikus belméterrel – 120 méteres teremmagassággal, utóbbi pedig barlangi kvaszifitriáris – a szerk.) a Postojna-barlang igazgatója fogadtason üdvözölte a dorogi és eszter-

gomi fiatalokból álló küldöttséget.

A megbeszélésen többek között felmerült a cseréltárgások lehetőségére is, így véltében hamarosan Dorogon láthatjuk vendégül a szlovén barlangászokat. A mostani találkozó egyben a BEBTE jövőévi szlovéniai táborát is előkészítette, amikor majd helyi vezetők kitalaival több barlangrendszer szakmai bejárására is sor kerül.

A dorogi egyesületnek egyébként idén ez már a második nemzetközi kapcsolathétele volt. A nyáron a szlovákiai barlangigazgató-séggel sikerült hasonló, jó viszonyt kialakítani.

(Szűcs)

BÁRLANGÁSZ HÍREK

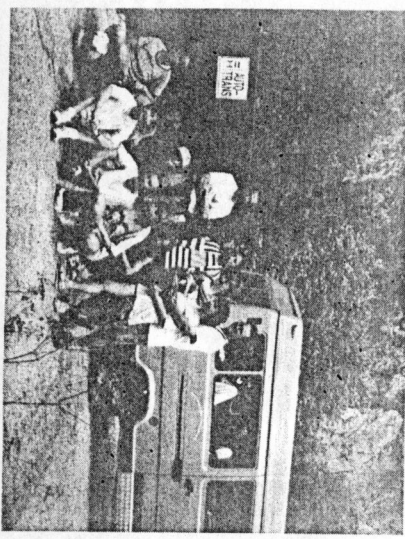
BARLANGÁSZOK A BETEG GYERMEKEKÉRT

A dorogi Benedek-Farkas Barlangkutató és Természetvédő Egyesület a Heim Pál Gyermekkorház közreműködésével véradást szervezett Esztergom-kertvárosban a leukémias és csontvelő-transzplantált gyermekek javára.

A vendéglátás helyi lakosokon, valamint a szervezőkön kívüli a Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat, a budapesti Trigononkuta Barlangkutató Egyesület és az esztergomi Barlang és Természetjáró Szakklub (BETTESZ) is képviseltette magát.

SZAKMAI ÚTON SZLOVÁKIÁBAN

A Szlovák Barlangász Szövetség jóval előbb a dorogi barlangkutatók 1997 óta iránti kértetés szakmai táborozáson vehettek részt a szomszédos Szlovákiában. Az igen összetett programban a régi magyar városok és vidék (kb. 15 db) megtekintése mellett a Magas Tátra és a Szlovák Páradisom gyönyörű lákai is szemügyre vehetők.

A tábor résztvevői (Fotó: Remezc Pál)

BARLANGÁSZOK, FIGYELEMI

A programok gerincét mégis a barlangjárók alkotják. Magyar nyelvű szakmai vezetéssel látogathatuk meg a szlovák idegengorogalmi barlangokat, így pl. a Villághint Dobosi-nál-ig-barlangot, az aktív palukos deményfályi Szabadság-barlangot, a Gyöngyösi Ochtina-aragonitbarlangot, a geológiai különlegességeket rejtő Békli-barlangot, és a 2 méteres hosszúságot is meghaladó, de alig 5 mm átmérőjű száma-seppiké-erdőfői elhíresült Gombaszógi barlangot.

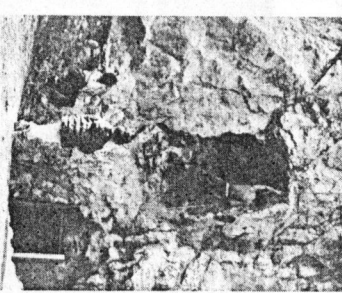
Számmra mindenkiéppen tanulságosok voltak ezek a látogatások, de vélhetőleg a hazai barlangközlemelők is ekképpen gondolkodhatnak, hiszen a központi számlógépes nyilvántartás és koordinálás mellett (12 barlang információját hálózata a hirtelenmunkái között), nem okoz gondot az objektumok megtekintésével, könyvekkel, képekkel, történetekkel ellátás. A kinnlét mindezeket gazdag és megfigyelhető. A barlang kitérő és zsemmelése mindent egyfórmán magas szinten van. Talán egyetlen kifogásolható dolog az esztétika. A járdák mellett csapóvízcsök és medencék a látogatók bontólól fel- és bontólól aprószerszerekkel „disztrikták”. Ezeknek a barlangszelőknek talán mégis szükségük az automati-nyokra.

Egyesületünk ezúton is köszönetet mondunk Zsoltnak (Nagygyezyer - Szlovákia) a támogatásáért, valamint a dorogi Autotrans Kft-nek és az esztergomi Rumpold Kft-nek a nyelvtanulmányokért.

Villámcsapás

Villámcsapás a felszín alatt A dorogi barlangkutatókban a közelmúltban igen érdekes és ritka természeti jelenségek leírásait tartott. A Satorokpusztai-barlang bejáratakor - 10 m-es mély- ségben tartózkodtunk, amikor többünket hirtelen, erős áramütés ért. A pillanatszerűtlenkedés után rájöttünk, hogy ennek egyetlen oka lehet, mégpedig a bejárati sziklafalra becsapódó villám. A vires szikleropadások át a mélybe leveleződő fészalásig óztony komoly bajokat is okozhatott volna. Veszélyt elsősorban nem az áramerősség magyarsága, hanem a pillanatszerű jelenség és végtagbontás okozhat pillan valót mászás közben. Csapatunk épp-falon pihentél tartott.

Az eset ritka, de nem egyedi. Főzetelése- in szerint hasonló tapasztalatok már a bukki Fekete-barlangnál is. Ott az üregbe befolyó esővíz alkotta időszakos patak volt az áramvezető. Természetesen az eset tanulságul szolgálhat, annak ellenére, hogy barlangkutatók ennek előfordulását esélye a mulatón az 50%-ig terjedőhöz fokozott figyelmet érdemnek a kálló sziklafalra és állandó vízleömléssel rendelkező barlangok és legfőképpen ezeknek a bejárati zónáira.

Villámcsapás nemcsak a szikla- mászókat fenyegeti, a kinnasóló sziklafalról nyíló barlangüregek síncsenek biztonságban. A Satorokpusztai-barlang bejárata. (Fotó: Lieber Tamás)

Barlangjárásakor a már főként a technikusabb barlangok esetében fokozott figyelmet szentelnek a várható időjárásnak is. Franciaország példaközlő tapasztalataink, hogy a heves esőzések pillanatszerűen alatti hatalmas víznyomnyiség képes a víznyelven át a mélybe jutni és ott óztony rangadást okozni. Nyári égőből - a szemmel láthatóan semmiből - felvillanó fénycsikok hasonló kellemetlenségek okozója lehet. Lieber Tamás

VIII. ÉVFOLYAM 266. SZÁM ÁRA: 35 FORINT 1997. NOVEMBER 14., PÉNTEK

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYEI

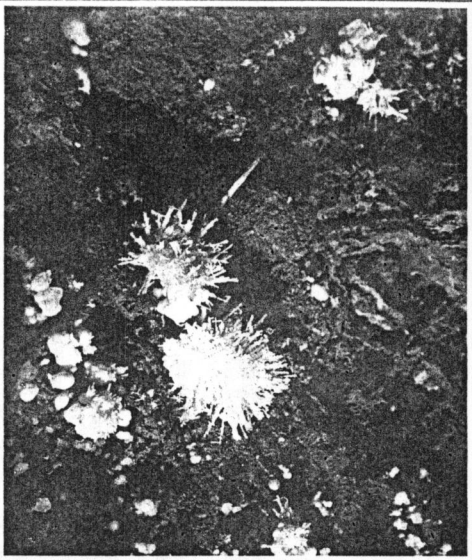
24 ÓRA

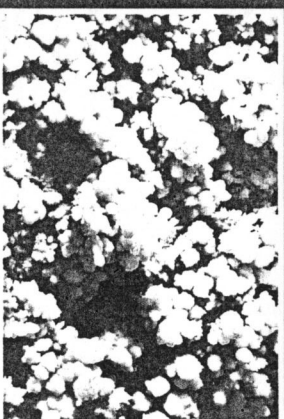
Tatabánya, Esztergom, Dorog, Kisbér, Komárom, Nyergesújfalu, Oroszlány, Tata és környékük napilapja

Gyár és természet
Dorog - A Benedek-Érdre Barlangkutató és Természetvédő Egyesület a budapesti Diákújságírók Országos Egyesületével közösen egyfajlagatást szervez szombaton a dunajvárosi vasútba. Szó lesz a természetvédelemről is.

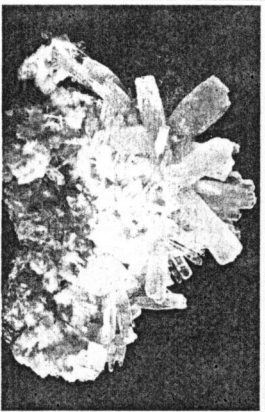
TERMÉSZETI BÚVÁYR

ARAGONITTŰK
Beremendi kristálybarlang

BORSÓKŐ
Tokodaltárói-bányabarlang

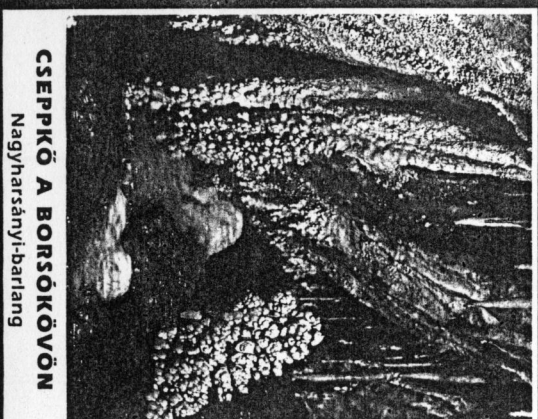

KALCITKRISTÁLY
Jászfaulai-kőbánya

KÖVIRÁGOK

A FELVÉTELEKET
BORZSÁK PÉTER,
CZALILIK ISTVÁN,
HAZSLINSZKY TAMÁS
ÉS VARGA LÁSZLÓ
KÉSZÍTETTE

CSEPPKŐ A BORSÓKÖVÖN
Nagyharsányi-barlang

ESZTERGOMI ÉS TÖDÉKE

1997. dec. 4. — 49. szám

✱

POLGÁRI HETILAP

✱

Ára: 50 Ft

BAR(L)ANGOLÁS SZLOVÉNIÁBAN

A dorogi székhelyű Benedek ^{Földvár} Barlangkutató és Természetvédelmi Egyesület tagjai a közelmúltban Szlovénia járgatait. A kiutazás elsődleges célja a szlovénekkel való kapcsolatfelvétel, valamint a világ-hírd Köscjan- és Postojna-barlangok megtekintése volt. Míg az előbbi barlang hatalmas – 120 méteres – bejáratosságú természetl, az utóbbi barlangi kisarási-fiól nevezetes.

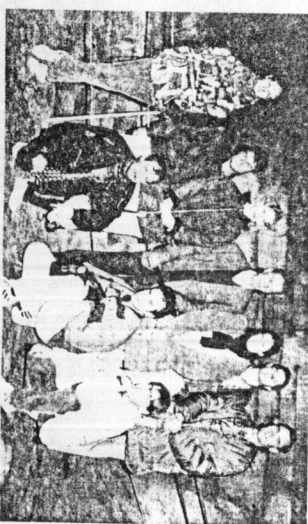
A Skocjan-barlangot az üreg-rendszeren átló Réka-folyó vája ki. A jelenlegi járat szint alatt 80 méterrel ma is dűbörg ez a folyó. A féltelmezes magasságokat beton vasdudukokkal ívelték át, ami önmagában is dicséretes teljesítmény. A barlang legészélyesebb időszak a tavaszi hóolvadáskor, amikor is a folyó szintje néhány óra leforgása alatt 80 m-t is megemelkedhet, előtérve ezzel a turistákat. Szlovénia kétségtelenül legismertebb barlangja a Postojna-rendszer. Ehbe a földalatti mesevilágba, kávszállító vizsek be a turistákat, ami érhető is, hiszen a szezonban napi 10.000! látogatóval számolnak. A barlangban ezért már gyímmód „járat” méreteket öltött az idegenforgalom: hat nyelvi idegenvezetés, föld alatti trafikok és buték várják az ide látogatókat.

A helybéliet kedvességét barlangirásznak is tapasztalhatják, hiszen a helyi vezetés fogadtást tartott számunkra. Aljöz Cimigoy barlangigazgató beszámolt a barlang üzemeltetéséről, idegenforgalmáról és egyéb szakmai jellegű kérdésekre adott részletes magyarázatot.

A megbeszélésen felvettük egy jövő évi látor szervezése is, amikor majd helyi vezetéssel a környékbeli barlangokat lehet megtekinteni. A BEBTE reményei szerint ez a kapcsolati példakéretük lehet, és mindenképpen azon lesznek, hogy sorosává válják.

Ha az ítéleteink hinni lehet, tavasszal szloven vendégek érkeznek Dorogra és Esztergomba.

Lieber Tamás

Barlangászok civiltben a Skocjan-barlangban
Balról jobbra, felső sor: Lach Katalin, Jódobronya János, Simonok
Barbara, szloven idegenvezetők, Mézes Melinda, dr. Bencze László,
Szilvay Péter; elől: Mézes Nándor, Lieber Tamás, Hartján Csaba
Fotó: Sütő Péter

DUE-program, 1998

február 6-8.

III. DUE-DUMA diákújságíró-hétvége Nagyváradon.

Korlatozott számban magyarországi diákújságírók is jelenhetnek meg. (Az útköltséget mindenki maga fizeti.) Jelenkezési határidő: 1998. január 25.

február 14-15.

Kétnapos téli túra, Bálint-nap a Pilisben.

Szállás a Fekete-hegyi menedékházban. A pontos indulási időpontot jelentkezők közölik. Részvételi díj: DUE és BÉBTE-tagoknak 300 Ft (szállás). Elkezesről mindenki maga gondoskodik. Jelenkezési határidő: 1998. február 10.

március 6-8.

Környezet-, természetvédelmi és vadgazdálkodási szaktábor Tatán.

A részvételi díj: 3000 Ft. DUE-tagoknak 2000 Ft. pályázati jelentkezési határidő: 1998. február 18.

Tavasszi szakmai tábor diákújságíró versenyyel Gyulán.

A tábor a tavalyi sikeres tábor folytatása sok új elemmel. Részvételi díj: 4000 Ft. DUE-tagoknak 2000 Ft. pályázati nyerteseknek ingyenes!

Médiaismeretek az iskolában.

Az ELTE és a DUE konferenciája a gödöllői Perőfi Sándor Alapfokú Iskolában elsősorban tanároknak. Előadásokkal, szakmai bemutatókkal való előzetes jelentkezés. január 31-ig. Részvételi díj: 1500 Ft, amely egy szerény ebédet is magában foglal.

április 28-május 3.

Ötéves a DUMA.

Ünnepi közgyűlés és programok 10 DUE-tag részvételével Kolozsvárt és Torockón. Jelenkezési határidő: 1998. március 31.

július 5-14.

XVIII. Országos Ifjúsági médiatábor.

A tervezett helyszín: Alsóócsa.

augusztus

Tájésmereci tábor

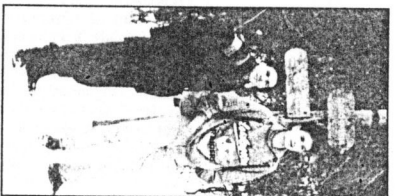
(valahol Magyarországon)

szeptember

A DUE X. községiéke

(Esztergom-Bűbáratvolgy)

Következő lapsszámunk 1998. február elején jelenik meg!

április 1-4.

április 24.

április 25.

Figyelem! Minden rendezvényre a jelentkezés csak a részvételi díj/fizetési iránymutatással lehetséges! Türelmetlenek eseten a jelentkezések sorrendje számít.

HÖZTÁJÉKOZTATÓ

1997. december

Dorog Város Önkormányzatának lapja

8. évfolyam 19. szám

IN MEMORIAM BENEDEK ENDRE

1912-1987

10. évet elzárta. 1987. december 3-án hunyt el Benedek Endre bányaipari mérnök, az első dorogi bányászati csoport megalapítója. Ötvenéves gyűlkönyvünk alkalománál megemlékezünk róla, hiszen az ő nevével kötődik elbocsátásunk arról az emberről, akinek életűje - a siker és kudarcok mellett - egy lényegzetes történet is a szeretői és embereiről.

Benedek Endre 1912. május 13-án született Egerecsében. Iskoláit Pécsen, majd Sopronban végezte. Itt szerette meg 1934-ben bányaipari oklevelét. 1935-37 között jogi tanulmányokat folytatott a Pesti Erzsébet Tudományegyetemen. Ekkor a Magyarországi Karán. Ekkor munkahelye 1934-35 között az Európai Gas and Electric Co. Mihályi Üzemében volt, ahol frászt üzemeltetőkkel dolgozott a zala olajmező megkutatásában. Ezt követően a Kersy, Földművelésügyi és Képzési Pécset-Vass bányaüzemében robbanómester, majd katonai szolgálat után a Salgótarján Köszékhányá Rt.-nél geológus-mérnök, 1937-től az Alumíniumerő Bányá és Ipar Rt. Gánti Bányaüzemének beosztott mérnöke. Felismerve együtt a gánti kultúrális élet mozgárait voltak. Benedekék pl. varrai, kézművesi munkái a lágyok, asztalosok, Benedekék mindenképp jó viszonyban álltak az emberek szeretői, tisztelői, akik önzetlenségükkel és segítőkészségükkel.

1940-ban Benedek Endre főmérnöki beosztást kapott. Feladata a Mészes, I. Hosszúharasztos és Új-Érdiás bányáinak megerősítésének irányítása és összehangolása volt. 1942-ben kezdődött meg Oláhok-Vasnyóvársán a bauxit részleges megkutatása, feladata, a termelés megindítása. Benedek Endre 1944-ben utasítást kapott a német megszállókól a bányázatban tiszteletére. Ez őt megfogadta, és csak egy évvel később kezdett hozzá. De még ebben a helyzetben is tisztán és tisztán, és amit csak tudtak, elvégzett. Volt esze, hogy a napról betakarított vagyonát eljuttatja. Így mentek meg pl. az értékes tárgyak. Benedekék ez idő tájt Bükken lakáltak. Ide 1944. decemberben jöttek be a szovjet csapatok. A katonai parancsnok parcellákon vitte ki a bányászati megkutatásról. Azonnali szervezést kezdte a munkák. 1946-ban megalkult a Magyar-Szovjet Bauxit-Alumínium Rt. a MASZOBAL. Benedek Endre 1946. december 4-én helyezték át a MASZOBAL nyírádi üzemébe, melynek egészen 1951-ig volt igazgatója.

A Nyírádi Bauxitbányát korszerűsítette, gépesítette. A termelés sikerült úgy felújítani, hogy igazgatóságán alatt a bányából eltűntetett szén. 1951. júniusától kezdődően 1952-ig Tarbanán a sikeres bányászati munkák felügyelőjévé, majd 1957. januártól a Dorogi Kerületi Bányászati Felügyelői Kézbeztetés vezetőjévé és a geológiai formák frászt értékelésére, részben pedig a sorozatos vételek közbejártására elmentette, hogy bekapcsolódott a magyar bányászati igazgatóságba. Magyar Kiszert és Bányászati Társulat 1958-as megalapításában. Eredetileg közölt szerzője meg a dorogi Kadie Ottókar Bányászati Társulat 1959-ben, amely a helyi fagyáramú Szak-körökön működött. Szívet-lelkével koordinálta a fali bányászati körök, közlök gyemkört és Gyermekök sokaságával szertejutott meg a természet, a bányászati, élve végig a Doroggal határos Bányászati-bányász. Szétszórta-bányász és a Pliázyer-víznyelvbányászati munkáinak gondozásának bányászati táborok szervezésének él. Szakmai hozzájárulásait, felkészültségét elismerték 1957/58-ban bányászati oktatásról az esztergomi-kerületi Hál József Bányászati Technikumban. Eredményes bányászati tevékenységéről több kiemelt írás kapott: 1952. Magyar Köz-társaság Erdemterem Arany Fokozata, 1954. Munka Erdemterem Ezüst Fokozata, 1956. Bányászati Szolgálat Erdemterem Ezüst Fokozata, 1960. Bányászati kiváló dolgozója, 1969. Magyar Szolgálat Erdemterem Arany Fokozata, Arany diplomája, 1984-ben vette át a Miskolci Műszaki Egyetemnek. Előre utolsó, évtől betegsége, fellege hirtelen halálá keserítették. 1987. december 3-án hunyt el rövid szenvedés után az esztergomi kórházban. Eméket nemcsak az alumínium, a bányászati összekötő családja őrzi, de a nagy természeti bányászati, asztalos, jó nevet vette fel a Benedek Endre Bányászati és Természettudományi Egyesület - BÉBTE - is, amely 1992-ben a Salgótarján-bányászati-bányászati/Miskolc István (Benedek Endre) elbocsátása alapján.

Lieber Tamás

**KOMÁROM-
ESZTERGOM
MEGYEI**

24 ÓRA

Tatabánya, Esztergom, Dorog, Kisbér, Komárom, Nyergesújfalu, Oroszlány, Tata és környékük-napilapja

Fiatalok pályázati barlangtúrája

Ha csak egy napra is, de barlangásszá váltak azok a felső tagozatos és középiskolás fiatalok, akik a dorogi Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédő Egyesület „Egy barlangi élményem” című pályázatára neveztek. (A pályázatról lapunk szeptemberben számolt be – a szerk.)

Akkor még sem a szervezők, sem a jelentkezők nem sejtették, hogy a pályázaton résztvevők szombaton az Aggteleki Nemzeti Park vendégei lehetnek. A Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat, valamint a Diák- és Ifjúsági Újságírók Or-

szágos Egyesülete díjait Aggtelek felé, az autóbusszon adták át a helyezettnek. A harminc diák között szerepelt megyénk-ből Bodányi Viktória, Dani Szilvia, Németh Natália (Tatabánya), Goldner Adrienn, Hé-dai Gábor, Ligetvári Ildikó,

Major Edina, Szálka Péter (Dorog), és ifj. Szabó Zoltán (Esztergom). A többiek Kecskemétről, Nyíregyházáról, Miskolcra és Budapestre érkeztek.

A program a világhírű Baradla-barlang meglepetésként volt. Csaknem négy és fél órát tölthettek a barlangban, közben hét kilométeres utat jártak be. Ez az úgynevezett hosszú túra. A kirándulásról az esztergomi Kék Duna Rádió élő közvetítéssel tudósított. **kn**

A barlangtúra nemcsak kellemes kirándulást jelentett a gyerekeknek, hanem szakmai értelemben is szorosan kapcsolódott a felsőtagozatos földrajz, barlang-keletkezés foglalkozó tananyaghoz. A barlangok kirándulása mellett a fiatalok megismerkedhettek a cseppkövek fajtáival, azok képződésével. A 4,5 órás lenti tartózkodás 7 km-nyi gyalogúttal párosult, amit az un. Hőszőlőútnak felel meg.

A BEBTE ezúton is köszöni a dorogi AUTOTRANS Kft. és az esztergomi RUM-POLD Kft. tavalyi évben a természetvédelmi programokhoz nyújtott orszélen tá-mogatását.

Lieber Tamás

Barlangásszá vált fiatalok

Január 17-én, ha csak egy napra is, de barlangásznihat tölthettek azok a felsőtagozatos és középiskolás fiatalok, akik a dorogi Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédő Egyesület tavalyi őszi kiírt - Egy barlangi élményem c. - pályázatára neveztek. Pályázni egy valós tényeken alapuló barlangjárás leírásával lehetett, amellyekben kiemelt helyet kaptak a barlangjárás veszélyei, a barlangok kiegészítésével kapcsolatos jó és rossz benyomások. A dolgozatokat beküldötték a BEBTE, a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat, valamint a Diák és Ifjúsági Országos Egyesülete által felajánlott könyv- és egyéb tárgyjutalmakban részesültek, valamint az Aggteleki Nemzeti Park jövőtőlbeli megtekintették a híres cseppkőbarlangot, a Baradlát. A rendezvényen résztvevő harminc diák között körzetünkbeli is szerepeltek néhányan, így: Goldner Adrienn, Ligetvári Ildikó, Major Edina, Hé-dai Gábor, Szálka Péter Dorogról és ifj. Szabó Zoltán Esztergomból. A többiek Tatabányáról, Kecskemétről, Nyíregyházáról, Miskolcra, Budapestre, Balatonlel-ricsből, Balatónyörökről, Soponyáról és Karádról érkeztek.

1998. február

Dorog Város Önkormányzatának lapja

HÖZSÉRTŐ

HÖZSÉRTŐ

DOROG

9. évfolyam 2. szám

Figyelem! Kinek adjuk az adónk 1%-át?

Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédő Egyesület

Az adófizetőknek köszönhetően 1997-ben a jövedelemadó 1%-ból a BEBTE számlájára összesen 30.000 Ft került. Tartásukatban tartására, illetve a datáknak szervezeti aggléki kiadásra utazási költségeire fordította. A BEBTE törekvését illetően az 1997-es év sikeres programokkal bővelkedett. Elegendő csak a Palatinus-tó takarítására, a beteg gyermekek megsegítésére szervezett vendégségre, a sátorokpusztai természetvédelmi találkozóra, a szlovákiai, szlovéniai kapcsolattartásokra gondolnunk.

1998-ban az alábbi rendezvényeinket helyezzük kiállításba:

Természetvédelmi szolgálat beindítása, a Palatinus-tó természetvédelmi projekt folytatása, Sátorokpusztai barlangmosás a túzólok segítségével, a Pilsenyeri-víznyelvébáráng rekonstrukciós munkáinak elvégzése, országos falmászverseny szervezése, szlovéniai táborok szervezése, részvétel a Város Alatti Barlangok Nemzetközi Konferenciáján. Idén megalkadjuk esztendőm és kezdődik barlangkutató szakosztályunkat is.

Amenyiben programjaink elnyerték az ön tetszését, részese lehet. Tagjaink sorába várjuk azokat a fiatal és magukat fiatalnak érző polgárokat, akik a környezetünk védelmével, barlangjárásával, sziklamászással is aktívan foglalkoznának, valamint azoknak a támogatóknak, akik mindazt szimpatizálnak. Egyesületünket a legegyszerűbb módon, jövedelemadójuk 1%-ával segíthetik. Várjuk felajánlásukat az 18601637-1-11 adószámra.

A Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédő Egyesület

2510 Dorog, Szent Erzsébet u. 12.

Segítségüket előre is köszönve:
Laczkó Tibor és Lieber Tamás

***

1998. február

DUE HÍREK

IX. évfolyam 1. szám

A DUE lapja

1998. február

A Környezetvédelmi tagozati rendezvénye

Bar(l)angolás Szlovéniában

A decemberi DUE Hírek már beharangoztuk rendkívül programjainkat.

1998. május 22-24. között Szlovéniába látogatunk, ahol felkeressük az idegentorgalom számára is megnyitott világírtá Skoocjani- és Postojnai-barlangokat. Az előbbi gigantikus belméretéről, a rendszeren átömlő Reka-folyamáról, míg az utóbbi barlangi kislvasúttól, impozáns cseppköveiről és az igen ritka barlangi götéjétől nevezetes.

A program: Pénteken indulás 15 órákor Dorogra, illetve 16.30 órákor a DUE elöl. Utazás gépkocsival, alvás a buszon.

Szombaton hajnalban érkezünk meg a Skoocjani-barlanghoz. Barlangtúra az első túrnussal kb. 9 órákor. Délután a 30 km-re lévő tengerpartra, Izolára látogatunk, ahol lehetőség lesz a kikötőváros és a Yacht-kikötő megtekintésére. Szállás ugyanitt a motelben.

Vasárnap reggel atbuszozunk Postojnára. Barlangtúra a 10 órákor induló vezetéssel. Délután hazautazás. Várható

megérkezés Budapestre a késő esti órákban.

Erre a programra a szűk létszám miatt kizárólag DUE és BEBTE tagok jelentkezését tudjuk elfogadni 20/20 arányban.

A költségek személyenként 8.000 Ft-ot tesznek majd ki, melyben az utazás, szállás, barlangi belépők mind benne vannak.

Éljünk meg egyénileg. A részvételi díj összegét megpróbáljuk tárogatni, de, hogy sikerül-e, az kórtól függ. Jelentkezni előzetesen 5.000 Ft befizetésével, a DUE iródban lehet.

Határidő: március 31.

A programot kizárólag min. 35 fő jelentkezéssel eseten indítjuk, ellenkező esetben befizelt összegét visszafizetjük.

Fotó: Archiválunk a 80-as évekbeli felvétel (Skoocjani-barlang)

Lieber Tamás

További információ az aprílisi DUE Hírekben.

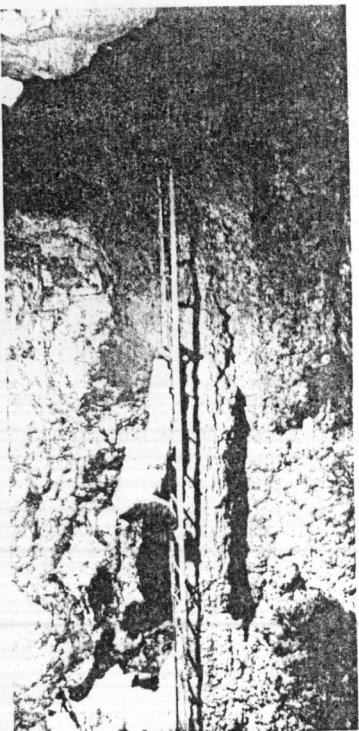
IX. évfolyam 1. szám

Nyertes barlangászok

A BBTE „Egy Barlangi Elménym” c. pályázatának résztvevői (30 fő) az Aggteleki Nemzeti Park jövöltábol egy aggteleki kiránduláson vettek részt. A programról az esztergomi Kék Duna Rádió élő kapcsolással tudósított.

A pályázat nyertesait: Tar-Lukács Mariann (Balatonederics) – általános iskolai kategória
 Ács Arnold Bence (Kecskemét) – középiskolai kategória
 A DUE különdíjjal, 1998-as tagságot nyertek:
 Horsa Péter (Karád), Ládányi Ágnes (Miskolc), Major Edina (Dorog), Takács Sára (Budapest).

A Bende-kertem lejárata a Satorokpusztai barlangban.
 (Foto: Marcskó Sándor)

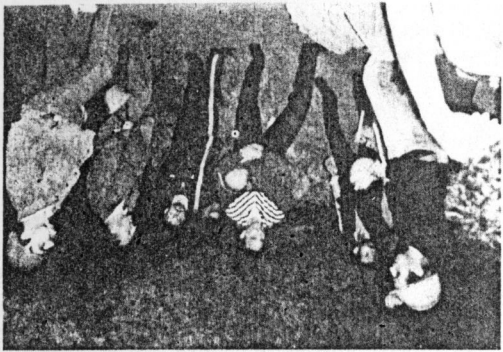

1998. február

Bemutatójuk a gipszbarlangot

A dorogi barlangkutató egyesület tagjai – a tavaly elmaradt – Satorokpusztai-barlangtúra hlvnak minden érdeklődőt március 14-én szombaton. Találkozó 10 órakor a dorogi vasútállomáson (a nyugati-pályaudvarról 8.30 órakor indul a vonat).
 Amit erre a programra feltlenül hozni kell: túraöltözék vagy szabadidőruházat, bakancs vagy sportcipő és egyéni világítóeszköz. A barlangjárás kb. 2 órával kezdődik. Az egyesület hegy- és mászó szakosztályában az

Lieber T.

IX. évfolyam 1. szám

DUE LAPJA

IX. évfolyam 1. szám

A DUE lapja

1998. február

